

Opinia națională

Săptămânal de opinie, informație și idei de larg interes național

Pe marginea sondajului ISOP

Succesul și eșecul liderului

Prof. univ. dr. Nicolae RADU,
decanul Facultății de Sociologie - Psihologie,
director științific al ISOP,
lector drd. Cristian POMOHACI

Motivația preferințelor pentru o anumită personalitate (lider) indicată într-un sondaj de opinie se structurează după anumite reguli.

1. Un prim nivel îl constituie indicarea preferinței lideriale și absența motivației alegerii. De fapt, cei mai mulți subiecți aleg fără a motiva (nu doresc să spună „de ce”, nu le este limpede „de ce”), preferința lor este vagă (peste 50% din alegători nu simt nevoia unei motivații explicite). În țările mai puțin structurate politic, preferința este adesea nedublată de conștientizarea motivului preferinței, fenomenul este real și foarte important, deoarece el indică o anume „lăbilitate” motivațională, „conjuncturală”, ușor de influențat prin propagandă în exces. Este motivul pentru care în astfel de țări „cheia succesului” este, adesea, „construirea artificială a imaginii” unuia sau altuia din candidați. „Nucleul de bază” al alegătorilor, neinfluențabil sau puțin influențabil prin propagandă, este, de regulă, mic. De aceea, stimularea „preferinței conjuncturale” rămâne o preocupare majoră în care abundă „promisiunile bombă”, „demagogia extremă”, „goana după impresie”, „apelul la afect” și mai puțin la rațiune, „victimizarea” adversarului etc.

2. O surpriză și mai mare o oferă cel de-al doilea nivel al motivațiilor exprimate. Ceea ce umește în acest caz este „fondul comun motivațional”. Adică, aria motivelor, **indiferent de candidat**, este aceeași. Este ca și cum ar exista un **fond motivațional** specific unei anumite culturi. Acest „mental motivațional” se transferă, în diferite măsuri, liderilor politici. Succesul acestora în alegeri depinde de segmentul de arie motivațională cu care sunt identificați de alegători și ponderea fiecărui motiv. Altfel spus, un candidat le poate avea într-o mai mare sau mai mică măsură. Cel care le are în cel mai mare număr, în opinia alegătorilor virtuali, are șansele cele mai mari pentru a câștiga alegerile. Dacă aceeași arie este prezentată la 2 candidați (sau mai mulți), contează ponderea (numărul) celor care emit același motiv.

3. O problemă aparte, și poate de cel mai mare interes, o constituie structura calităților umane percepute de subiecți.

Din datele de care dispunem rezultă că, într-o anumită cultură, există o proiecție ideală a liderului. Toți „preferații” au ceva din ea (mai mult sau mai puțin) și acest fapt le asigură succesul sau eșecul. Ipoteza opusă se impune și ea: pare a exista și o imagine

negativă, o proiecție ideală negativă, a celui ce nu trebuie ales. Conținutul acesteia poate fi derivată din opusul celei pozitive (corect – **incorrec**; capabil – **incapabil**; hotărât – **nehotărât** etc.).

4. În toate sondajele de opinie vom întâlni un **prim nucleu motivațional permanent**, care trebuie luat în calcul de orice candidat, deoarece nu poate lipsi fără riscul descalficării opinionale: încrederea, cinstea, patriotismul, hotărârea, corectitudinea, capabilitatea etc. Stabilirea lor exactă mai necesită încă cercetări, dar interesul pentru ele este justificat, deoarece de ele se leagă **arhetipul lideral**. Ele oferă informații serioase despre valorile fundamentale ale unui anumit popor.

Al doilea nucleu motivațional poate oscila, fiind mai legat de specificul unui anumit moment istoric. De exemplu, lupta împotriva corupției. La acest nivel a **căzut** vechea coaliție. A avut toate păghiile în mână pentru a combate corupția și dacă nu a reușit este, în opinia oamenilor, pentru că nu a fost capabilă (nu poți explica unei mase de oameni eșecul prin subtilități relaționale între oameni sau partide). Nu atât adversarii, cât erorile proprii au stat la baza eșecului, iar sancțiunea a fost pe măsura înșelării așteptărilor (unele partide au ieșit din parlament sau au fost pe punctul de a ieși, altele, probabil, vor ieși).

Un al treilea nivel motivațional ține de imaginea fizică a candidatului. Există oameni care plac celorlalți și există oameni care nu plac. Cauzele pot fi o anumită figură, statură etc. Experimentele psihologice sunt tulburătoare în această privință: dintr-un grup de fotografii, oamenii necunoscuți aleg pe unii și resping pe alții. Explicațiile sunt uneori biologice, alteori abisale, dar fenomenul există: nu oricine are „față de lider”, și într-o anumită cultură unii au și alții nu. Și, dacă nu recur la dictatură sau înșelătorie, nu au nici o șansă să câștige alegerile. Alte cauze țin de incapacitatea unui lider de a comunica cu oamenii obișnuiți. Subtilitatea artificială, elitismul abstract etc. fac pe unii lideri să comunice slab sau distorsionat cu astfel de oameni.

Factorii care duc la succes (sau la eșec) sunt mai numeroși, deoarece unele situații speciale (involuția continuă, foametea, dezastrul de tot felul etc.) pot schimba complet tabloul motivațional, liderii devin ei înșiși, în aceste cazuri, conjuncturali. Este cazul majorității liderilor pe care i-am avut după decembrie 1989.

Iată câteva din problemele care se adună, se complică și continuă să se rafineze cu fiecare sondaj **nou** de opinie.

Facultatea de Drept

Facultatea de Sociologie-Psihologie

Condiția benefică a studentului la Universitatea *Spiru Haret*
Pregătirii la nivel de excepție, încurajare și răsplată pe măsură.

Reportajul înmânării

DIPLOMELOR PENTRU BURSĂ DE MERIT

Pagina 4

O personalitate remarcabilă
a diplomației
românești și europene

Nicolae Titulescu

Prof.univ.dr. Ioan SCURTU

Nicolae Titulescu s-a afirmat în viața politică într-o perioadă complexă din istoria românilor, când în prim-plan se afla desăvârșirea unității naționale. Izbucnirea primului război mondial, în iulie 1914, puna în fața clasei politice din România problema de a opta între două tabere aflate

în conflict: Antanta și Puterile Centrale. Opțiunea era dificilă, deoarece Rusia (care făcea parte din Antanta) anexase Basarabia, iar Austro-Ungaria (o forță de bază a Puterilor Centrale) stăpânea Transilvania și Bucovina. Nicolae Titulescu a participat la marile manifestații din anii 1914-1916, cerând intrarea României în război alături de Antanta, pentru eliberarea fraților din Transilvania și Bucovina. A rostit cuvinte memorabile, precum cele din 1915: „Ardealul nu e numai inima României politice; priviți harta: Ardealul e inima României geografice. Ardealul e leagănul care i-a ocrotit copilăria, e școala care i-a făcut neamul, e farmecul care i-a susținut viața”.

Vestea intrării României în război, în august 1916, i-a umplut inima de bucurie. Dar, foarte curând bucuria s-a transformat în amărăciune ca urmare a înfrângerilor suferite de armata română și a ocupării Olteniei, Munteniei și

și Ionescu. Noi nu spunem că I.L. Caragiale este părintele absurdului, noi susținem doar că în creația sa, ca și în producția altor mari scriitori – Shakespeare, bunăoară! – ca și în folclorul popular (de ce nu?), există nuclee de esență absurdă...

În „Cântăreța cheală” nu întâlnim, într-un fel, aceeași lipsă de oxigen din „Căldură mare”, stupefarea unor personaje ce se privesc cu candoare și discută între ele fără să poată, paradoxal, comunica absolut de loc?

Ce se întâmplă în „Conul Leonida față cu reacțiunea”? Un bătrân și o bătrână își amintesc de vremile de altădată și trăiesc apoi coșmarul unei revoluții închipuite...

Izbăvirea e adusă, în final, de al treilea personaj, purtătorul de mesaj, care le dezleagă misterul falsei revoluții. Mesagerul așteptat în „Scaunele”, de către un bătrân și o bătrână, propune un canon al incifrării definitive, al comunicării absolute. „Conul Leonida...” este o farsă într-un act. „Scaunele” este o farsă tragică. Decorul, în „Conul Leonida”...: „O odaie modestă de mahală. În fund, la dreapta, o ușă; la stânga o fereastră... În mijlocul odăii o masă împrejurul căreia sunt așezate scaune de paie...” În „Scaunele”: „O sală foarte goală... În prim plan, două scaune, unul lângă altul”. Conul Leonida, pensionar, are 60 de ani; coana Efimița, consoarta lui, are 56 de ani.

(Continuare în pag. 3)

PRACTICA STUDENȚILOR: Cum o organizăm? Cum decurge?
Ce importantă îi acordăm în procesul de învățământ?

• Răspunsurile profesorilor (Pagina 6)

• Pentru studenții Facultății de Geografie - un laborator cât e țara de mare (Pagina 8)

CONSULTAȚII PENTRU STUDENȚI

REFORMA PROTECȚIEI SOCIALE

Prof. univ. dr. Victor STOICA,
asistent univ. drd. Eduard IONESCU

Pentru că, întotdeauna, prezentul (nu există, dar) are un viitor, ceea ce presupune existența unei **durate de viață**, indiferent la ce obiect sau ființă ne-am putea gândi, există întotdeauna un **risc**, mai mic sau mai mare, care impune o protecție împotriva acestuia, numită, îndeobște, **asigurare**. Modul în care acest risc este luat în considerare ne face o idee despre cum funcționează o societate.

Astfel, orice **acțiune umană**, la rândul ei, presupune un risc. Împotriva acestuia funcționează, deseori, o iluzorie protecție *socială*, ca un fel de mecanism de asigurare a „capitalului uman”, sub forma de **asigurare de viață, asigurare de bătrânețe și asigurare împotriva șomajului**.

Monopolul public al protecției sociale

Dacă se vorbește de protecție *socială* sau de securitate *socială*, aceasta este numai pentru că, din rațiuni instituționale, asigurările împotriva riscurilor se fac prin mecanisme **colectivizate**, ceea ce explică denumirea de protecție *socială*. Securitatea socială își trage numele nu din faptul că ea furnizează un bun colectiv – căci cheltuielile de sănătate sunt cheltuieli tipic individuale –, ci din faptul că aceste cheltuieli sunt efectuate de un organism *public* care beneficiază de o poziție de monopol public. Dimpotrivă, protecția nu poate fi decât **individuală** (așa cum vom arăta mai jos), deoarece ea privește *cu necesitate* indivizii, oamenii. De aceea, vom spune că sistemului colectivizat de protecție socială i se opune, ori trebuie să aibă ca alternativă, un sistem care țină cont de **preferințele individuale**: „După cum știm, justificarea fundamentală a pieței sau, mai precis, a unui sistem de drepturi de proprietate privată și de **preferințe individuale** (subl. ns.), nu este eficacitatea unui astfel de sistem – totuși incontestabilă – sau capacitatea sa de a asigura <<binele comun>>. Justificarea lui este de **ordin moral** (subl. ns.): piața, bazată pe drepturi de proprietate legitime este <<justă>>, deoarece este conformă cu natura umană și ea permite, deci, **exercițiul responsabilității individuale** (subl. ns.).”¹

Este suficient să reflectezi puțin pentru ați da seama că protecția socială din țara noastră și chiar și în alte țări dezvoltate, prin caracteristicile ei esențiale, este organizată sub forma unui monopol de stat: „Orice monopol este rău, dar singurele monopoluri veritabile sunt acelea care beneficiază de protecția de stat. **Monopolul Securității sociale este un superb –, dar dezastruos – exemplu**. (subl. ns.) El se manifestă printr-o proastă organizare a activității de sănătate, printr-o insuficientă libertate de preferințe individuale și, deci, prin deficite de binefacere.”² Bineînțeles, justificarea monopolului ține de necesitatea pretinsă de a garanta egalitatea tuturor la accesul îngrijirilor. Dar nu pentru că ești sărac trebuie să fii lipsit de libertatea de alegere – de exemplu, de a hotărî riscuri pentru care dorești să fii asigurat – mai mult, bineînțeles, decât dacă ești bogat.³

Datorită lipsei de concurență din domeniul protecției sociale, care, am spus, este monopolul statului, acesta nu trebuie să se lupte pentru piața lui, adică să manifeste un interes măcar suficient pentru nevoile veritabile

ale celor cărora le pretinde că le satisface necesitățile, cum ar fi, de exemplu, nevoile de protecție individuală. În această stare de lucruri, derivată din lipsa concurenței, este absența **inovării** – ca sursă de progres și de reducere a costurilor. Ca să dăm doar un exemplu: există o multitudine de servicii de sănătate și, chiar dacă au apărut, pe alocuri, cabinete particulare, întrucât masa enormă de beneficiari se adresează serviciilor de sănătate ale statului – datorită sistemului existent de asigurări medicale, care, prin preț, năruie concurența particulară – există o preocupare complet nesatisfăcătoare de îmbunătățire a nevoilor individuale pentru servicii de sănătate. Monopolul public este una dintre expresiile cele mai elocvente ale manifestării puterii în interes electoral: „Pentru un reprezentant ales, a avea de oferit un avantaj special și gratuit este, în mâinile lui, o cheie a puterii cu mult mai interesantă și eficecă decât orice altă binefacere pe care el ar putea-o procura, fără deosebire, tuturor.”⁴ Dar, chiar și admitând buna intenție – prezumpția de nevinovăție – „Ideea că puterea ar fi capabilă să determine ceea ce este posibil pentru fiecare, și, îndeosebi, că ar fi capabilă să facă astfel încât aceste posibilități să fie egale pentru toți, iată ceea ce este în conflict cu întreaga logică fundamentală a unei societăți libere.”⁵

Protecția socială ca impozit

Cum vom arăta și mai departe, legătura care se face între faptul de a avea un serviciu, bazat pe contractul de muncă, și garanția că ești asigurat, de exemplu, împotriva bolii, prin intermediul cotizațiilor *sociale*, în loc să devină un preț de plătit pentru un ansamblu de servicii de care să beneficiezi, potrivit preferințelor individuale, tocmai cotizațiile sociale se transformă într-un **impozit** pe contractul de muncă a cărui mărime și poziție sunt determinate în mod arbitrar. **Într-un sistem de asigurări, cotizația este, în mod normal, proporțională cu riscul**. În cazul unui monopol public, ca cel al *securității sociale*, cotizațiile sunt proporționale cu venitul, ceea ce nu are nici o justificare și creează efecte perverse considerabile.⁶

Astfel, atunci când cheltuielile sunt colectivizate, dispăre orice responsabilitate personală. Toată lumea este interesată să obțină maximum de la acest sistem și să lase cheltuielile să crească fără nici o constrângere. Așa este cazul rețetelor medicale gratuite și

compensate din serviciile de sănătate publică: se satisface orice cerere și apoi se caută o finanțare, care este obținută, întotdeauna, prin constrângere. Orice sistem care funcționează în acest mod conduce la un **deficit**. Dacă cheltuielile, angajate în această manieră iresponsabilă, cresc *prea repede*, se dramatizează situația și se sporesc cotizațiile obligatorii sub o formă sau alta. Satisfacerea deficitelor prin prelevări obligatorii **suplimentare** înseamnă **legitimarea iresponsabilității**. Acesta este un exemplu de consecință perversă.

Un alt exemplu: șomerii nu plătesc cotizații sociale, cu alte cuvinte ei beneficiază de asigurări gratuite care sunt finanțate din cotizațiile celor care muncesc. Cotizațiile sociale devin, așadar, un impozit pe preferințele individuale. Se poate oare scăpa în vreun fel de ciclul infernal deficit creșterea cotizațiilor-reechilibrare-nou deficit creșterea cotizațiilor? Nu, atât timp cât sistemul se bazează pe monopolul de partea ofertei și pe gratuitatea (sau

Într-o societate liberă, Statul nu administrează afacerile oamenilor. El administrează justiția dintre oameni care își conduc propriile lor afaceri.

Walter Lippman,
An Inquiry into the Principles of Good Society
Boston, 1937, p. 267.

cvasi-gratuitatea) de partea cererii, ceea ce este, desigur, un sistem aberant.

Critica principiului solidarității în protecția socială

Forma fundamentală de solidaritate, esențială pentru supraviețuirea individului, este solidaritatea **familială**, desigur, bazată pe o suficientă raționalitate economică: „Astfel, deși familia apare, de regulă, ca urmare a atracției naturale de a conviețui dintre indivizi de sexe opuse, totuși, decizia care stă la baza actului căsătoriei presupune o anumită doză de *raționalitate economică*... Cele mai multe căsătorii, cum putem lesne observa, se întemeiază între parteneri care au, fiecare, câte un loc de muncă, adică dispun de un venit propriu care devine și o condiție frecventă pentru un echilibru de conviețuire în interiorul familiei.”⁷ În sânul celelei familiale, redistribuirea este asigurată de către cei care creează bogățiile.⁸ Chiar dacă societatea este mai vastă decât familia, conceptul de *repartiția bogăției* este lipsit de sens, deoarece bogăția este creată de unul și aparține unuia. Este dăunător să cazi în capcana repartiției, căci nu este nimic mai ușor de a face *caritate unora cu banii altora*. Pe de altă parte, aceasta nu înseamnă decât a ignora regulile de funcționare ale

unei societăți. De aici provine și denunțul **mitului justiției sociale** al lui Friedrich Hayek⁹ împotriva *securității sociale* apărută de unii din ignoranță sau din interes.

Este necesar să se dea prioritate preferințelor individuale în alegerea riscului împotriva căruia dorește să se asigure. Un exemplu: „Atât timp cât individul este liber să ia anumite decizii, poți alege să te asiguri împotriva riscului care cade nu numai asupra acelora ce decid ci, de asemenea, asupra descendenților lor.”¹⁰ Dacă, pentru ca să luăm un exemplu, *probabilitatea riscului înainte de naștere este identică* cu cea a altora, este suficient ca părinții să-și asigure copilul înainte de naștere (împotriva riscului de naștere cu un handicap oarecare sau de naștere cu apariția unei probabilități de risc specific care ar implica o primă de asigurare mai ridicată). Mai rămâne cazul, evident foarte rar, unde există *certitudinea unui factor de risc specific* mai înainte de naștere, datorită antecedentelor familiale.¹¹

Trebuie, mai întâi, să probezi sistemele de liberă alegere pentru

a demonstra că ele nu garantează solidaritatea dintre oameni. Nu este deloc admisibil să accepți ca „solidaritatea” să exercite o suprapresiune asupra alegerii libere. **Pentru gândirea colectivistă totul este solidaritate, adică, în realitate, transfer obligatoriu**.

Trebuie operată distincția dintre solidaritate și asigurare, între actele de constrângere și actele voluntare. Dar nu pot fi opuse sau distinse solidaritatea și asigurarea, ci, pe de o parte, solidaritatea obligatorie și solidaritatea liber consimțită iar, pe de altă parte, asigurarea voluntară și asigurarea obligatorie.¹²

Soluții

• **Dezetatizarea protecției sociale și dezvoltarea concurenței**

Reforma sistemului de protecție socială are o singură soluție: autodistrugerea prin introducerea și dezvoltarea concurenței, trecerea la satisfacerea preferințelor individuale. Insistăm asupra acestei soluții, deoarece asigurarea de boală, asigurarea de bătrânețe și asigurarea împotriva șomajului vădesc, în prezent, existența unui monopol (administrarea *securității sociale*) a cărui consecință este aceea că **administrarea oferă un ansamblu de servicii pe care cetățenii sunt obligați să le cumpere în bloc, la un preț care este, de altfel, variabil, în funcție de persoană, și aceasta**

într-o manieră arbitrară. Pe scurt, lipsa dezetatizării, face să dispară orice libertate de alegere – un drept individual indiscutabil.

• **Economisirea și protecția individuală**

Solidaritatea se exercită, înainte de toate, față de cei care nu-și pot satisface singuri nevoile lor. Așa este cazul copiilor față de care familia este locul natural de solidaritate. Pe de altă parte, dacă se ajunge la o vârstă la care nu mai poți veni cu munca în întâmpinarea satisfacerii nevoilor tale, trebuie să fi avut prevederea de a pune ceva deoparte pe parcursul duratei vieții active. **Căci nu este admisibil să satisfaci din transferurile obligatorii nevoile de sănătate, de exemplu, ale unui bătrân care mai are de trăit 5 ani, în loc de a presta servicii de sănătate, cu aceeași sumă de bani, pentru un copil care mai are de trăit 70 de ani**. Este ceva cinic în acest enunț anterior, dar el pune cu claritate în lumină că acesta este rolul esențial al economisirii. Problema este de a ști în ce măsură trebuie să substitui, în numele unei vagi noțiuni colectiviste de solidaritate între generații, sisteme de transferuri obligatorii între indivizi de vârste diferite cu **sisteme de economisire, în special dacă economisirea este individualizată**. „Pentru a supraviețui, pensionarii și-au întors în mod evident fața către Stat, care nu a găsit nimic mai mult decât de a substitui un sistem de repartiție (colectivistă) cu un sistem de capitalizare (individuală). Prelevarea obligatorie a înlocuit actul de economisire a bunul cuvânt de <<solidaritate>> a salvat aparențele, făcând să se uite spolierea statală.”¹³

Oamenii de stat obligă pe cei care muncesc să le furnizeze resurse. În mod evident, actuala practică a sistemului public și colectivizat al pensionării prin **repartiție** este o veritabilă frână a **economisirii**. Prin acest model de protecție se stimulează mentalitatea de a consuma imediat ce ai făcut economii, deoarece, oricum viitorul îți este garantat **de altul** și nu depinde de propriile tale eforturi.

• **Privatizarea și trecerea de la repartiție la capitalizare**

Unui sistem public de asigurări îi este mai greu să-i descurajeze pe iresponsabili, ca și pe „creatorii de riscuri” și, drept consecință, se ajunge la o creștere obligatorie a cotizațiilor. Concluzia este că **monopolul public al asigurării numită socială duce la dezvoltarea iresponsabilității**, fie că este vorba despre sănătate, pensionare, șomaj, salariați care practică absenteismul etc., etc. Față de această situație nu există decât o soluție: privatizarea sistemului de asigurări, fie că este vorba despre boală, șomaj sau pensionare. Acest proces nu este lipsit de riscuri: „Statul, în epoca noastră, este principalul factor de insecuritate socială. El este la originea șomajului și inflației, el este cel care, prin schimbări la voia întâmplării a legislației și fiscalității, face incerte activitățile oamenilor... Ce asigurator ar accepta să asigure un individ împotriva riscului creșterii impozitului pe venit sau împotriva riscului falimentului datorat unei crize economice provocată de o politică economică greșită?”¹⁴

Teza obișnuită de relansare prin consum constituie o eroare intelectuală majoră: economiile nu dispar din circuitul economic, ci, dimpotrivă, ele sunt investite în beneficiul creșterii economice. *Singura relansare imaginabilă este prin economisire*. Astfel, există oameni care economisesc și investesc și **trecerea la capitalizare poate să transforme peisajul economic al unei țări**. Ostilitatea în privința trecerii la capitalizare utilizează drept argument costul tranziției de la un sistem la altul. Acest lucru se întâmplă din cauză că, o perioadă de timp, indivizii trebuie să cotizeze concomitent pentru capitalizare și să plătească pentru pensionările celor care au fost, mai înainte, afiliați la sistemul de repartiție. Dificultate inerentă, poate, pentru o generație, dar avantajele noului sistem sunt considerabile.

• **Dezvoltarea sistemului de asigurări individuale în condiții de libertate**

Trecerea de la repartiție la capitalizare este posibilă numai într-o societate liberă. Condiția libertății provine de la faptul că numai așa se poate acorda oamenilor șansa satisfacerii preferințelor individuale. „Funcția regulilor de conduită... este pusă cel mai clar în lumină dacă se examinează raporturile între două expresii pe care noi le-am utilizat în mod regulat împreună pentru a defini situațiile de libertate. Noi am definit aceste situații ca starea în care se găsesc indivizii, atunci când sunt lăsați să utilizeze propriile lor cunoștințe pentru a atinge propriile lor obiective... Rămâne de arătat că ei nu pot să o facă decât dacă sunt lăsați, de asemenea, să hotărască obiective pentru care ei utilizează ceea ce știu.”¹⁵

Asigurările individuale oferă avantaje multiple, dacă ne gândim, de exemplu, numai la faptul că nu există nici o legătură logică între faptul de a fi asigurat împotriva bolii și faptul de a fi salariat sau funcționar: „Dar această ficțiune poate să fie menținută, deoarece, în loc de a-l face pe fiecare responsabil de plata cotizațiilor sale de asigurare, cum aceasta ar fi normal, se utilizează un sistem de prelevări obligatorii percepute cu ocazia exercițiului contractului de muncă.”¹⁶

Știm, orice schimbare este grea, mai ales când este vorba despre acest mamut vechi și sclerosat, care este protecția socială. Trebuie doar învinsă inerția.

¹ Pascal Salin, *Libéralisme*, Edition Odile Jacob, Paris, 2000, p. 330.

² Pascal Salin, *op. cit.*, p. 331.

³ Pascal Salin, *op. cit.*, p. 332.

⁴ F. A. Hayek, *Droit, Législation et Liberté*, volume 2, Presses Universitaires De France, Paris, 1986, p. 8.

⁵ F. A. Hayek, *op. cit.*, p. 10-11.

⁶ Pascal Salin, *op. cit.*, p. 332-333.

⁷ Victor Stoica, *Statul și familia*, Editura Artemis, București, 1999, p. 133-134.

⁸ Pascal Salin, *op. cit.*, p. 330.

⁹ Friedrich Hayek, *Droit, Législation Et Liberté*, volume 2, *Le mirage de la justice sociale*, Presses Universitaires De France, Paris, 1986.

¹⁰ F. A. Hayek, *op. cit.*, p. 11.

¹¹ Pascal Salin, *op. cit.*, p. 349.

¹² Cum bine o subliniază titlul lucrării lui Alain Laurent, *Solidaire... si je le veux*, Paris, Les Belles Lettres, 1991.

¹³ Pascal Salin, *op. cit.*, p. 336.

¹⁴ Pascal Salin, *op. cit.*, p. 338.

¹⁵ F. A. Hayek, *op. cit.*, p. 9-10.

¹⁶ Pascal Salin, *op. cit.*, p. 332.

O personalitate remarcabilă a diplomației românești și europene

Nicolae Titulescu

(Continuare din pag. 1)

Rezultatul exprima – după cum aprecia reprezentantul Venezuelei - „mărturia simpatiei pe care persoana sa a găsit-o printre noi. Este, totodată, un omagiu adus înalțelor sale calități personale și sentimentelor cu care a colaborat atâția ani la munca Societății Națiunilor”. A fost reales pentru a doua oară, în octombrie 1931, cu unanimitatea voturilor. Un ziar englez scria cu acest prilej că „alegerea lui Titulescu ca președinte al Adunării doi ani succesivi este fără precedent și împotriva tradiției Ligii. Este un tribut de cinste personală care-l aduce pentru modul remarcabil în care a condus și a controlat Adunarea de anul trecut”.

Evident, calitățile excepționale ale lui Titulescu au avut un rol extrem de important în alegerea sa în cea mai înaltă demnitate existentă atunci pe plan internațional. Dar, în același timp, era și expresia noului statut geopolitic dobândit de România după 1918, când a devenit o țară de mărime medie pe plan european și cu o politică activă și constructivă.

Nicolae Titulescu era deplin conștient de valoarea sa și pretindea să fie consultat în toate problemele de politică externă. Atunci când a fost ocolit, nu a ezitat să provoace o criză guvernamentală. Astfel, în octombrie 1932, Alexandru Vaida-Voevod, președintele Consiliului de Miniștri, a inițiat tratative cu guvernul sovietic, fără a-l fi anunțat pe Titulescu. Îndată ce a aflat, acesta și-a prezentat demisia din funcțiile publice pe care le deținea. Deoarece conflictul era puternic mediatizat în presa internă și internațională, Vaida a fost nevoit să prezinte demisia guvernului pe care-l prezida. În noul guvern, condus de Iuliu Maniu, funcția de ministru de externe al României era ocupată de Nicolae Titulescu, pe care o va deține până în august 1936.

În concepția sa „orice politică externă serioasă se întemeiază pe bune raporturi cu statele vecine”. În acest sens a acționat pentru dezvoltarea unor relații amicale cu Iugoslavia, Cehoslovacia și Polonia, pentru normalizarea raporturilor cu Ungaria, Bulgaria și Uniunea Sovietică. A adus o contribuție esențială la consolidarea Micii Înțelegeri, la întemeierea și afirmarea Înțelegerii Balcanice. A avut un rol decisiv în stabilirea relațiilor diplomatice între România și Uniunea Sovietică, în 1934. A vizitat Budapesta și Sofia, căutând să netezească asperitățile dintre țara noastră și vecinul din Vest și cel din Sud.

Alianța cu Franța era pentru Nicolae Titulescu un factor esențial în lupta pentru menținerea „sistemului de la Versailles”. Această opinie era împărtășită de aproape întreaga clasă politică românească și avea o

încheierii unor tratate de asistență mutuală între un număr cât mai mare de state, care să constituie o plasă uriașă așezată peste țărilor revizioniste, astfel încât ele să nu se poată ridica împotriva statu-quo-ului teritorial. În acest spirit ministrul de externe român a susținut semnarea în mai 1935 a pactelor de asistență mutuală între Franța și Uniunea Sovietică, precum și între Cehoslovacia și Uniunea Sovietică. Potrivit principiului „prietenii prietenilor noștri sunt prietenii noștri”, Nicolae Titulescu avea în vedere încheierea unui pact de asistență mutuală între România și Uniunea Sovietică.

În cea de-a doua parte a anului 1935 și în prima jumătate a lui 1936, pe arena internațională au survenit mutații importante. În octombrie 1935, Italia a atacat Abisinia, iar Consiliul Societății Națiunilor a cerut aplicarea unor sancțiuni economice împotriva agresorului. Cu acest prilej, s-a putut observa că, în fapt, forul cu sediul la Geneva nu putea asigura independența statelor membre. Mai mult, atunci când împăratul Hailé Sélassie a luat cuvântul de la tribuna Societății Națiunilor a fost huiduit de ziarisții italieni aflați în tribuna rezervată publicului, iar singurul diplomat care a intervenit pentru a cere restabilirea liniștii a fost Nicolae Titulescu. În mai 1936, Abisinia a fost anexată de Italia, act acceptat de Societatea Națiunilor.

La 7 martie 1936, Germania a ocupat zona demilitarizată a Rhenaniei, încălcând astfel tratatul de pace de la Versailles și acordurile de la Locarno. Nicolae Titulescu a reacționat prompt: „Dacă repudierea unilaterală a tratatelor de pace ar putea fi acceptată fără consecințe, aceasta ar fi sfârșitul securității colective și al Societății Națiunilor. Am intra într-o lume din care ne creдем ieșiți pentru totdeauna și care ar fi guvernată nu de forța dreptului, ci de dreptul forței”. Previziunea sumbră a lui Nicolae Titulescu s-a dovedit, din păcate, exactă. Marea Britanie a protestat formal; la fel și Franța, deși aceasta era direct afectată de ocuparea Rhenaniei. Titulescu considera că principalul vinovat pentru adoptarea acestei atitudini capitalarde era ministrul de externe Pierre Laval, pe care nu se sîia să-l caracterizeze astfel: „Pentru acest minunat pîrsânge care este Franța, Pierre Laval este un rîndaș îngrozitor ce a luat locul tradiționalului jocheu de rasă la care acest pîrsânge are dreptul.”

Peste câteva luni, în iulie 1936, a izbucnit războiul civil din Spania; Germania și Italia au susținut „rebeliunea” generalului Franco, în timp ce Franța și Marea Britanie au adoptat politica de neintervenție. Nicolae Titulescu era convins că o victorie a lui Franco echivala cu o încurajare pentru guvernarea de la Roma și Berlin de a face noi pași pe calea războiului; de aceea, ca 100 de tunuri și 15 avioane – comandate de guvernul român în Franța – să fie trimise în sprijinul Republicii Spaniole.

Pe acest fond – caracterizat prin eșuarea politicii de securitate colectivă ca urmare a politicii conciliatoriste promovată de guvernele de la Londra și Paris - Nicolae Titulescu depunea eforturi pentru încheierea pactului de asistență mutuală cu Uniunea Sovietică. În iulie 1935, el a obținut din partea regelui Carol al II-lea și a guvernului Tătărescu împuterniciri depline pentru negocierea unui asemenea pact. Pe această bază a început, în septembrie 1935, negocieri cu Maksim Litvinov, comisarul poporului pentru afacerile externe al Uniunii Sovietice. Deși întâlnirile dintre cei doi aveau loc noaptea și în cel mai strict secret, ele au fost sesizate de agenții statelor revizioniste, care se simțeau lezate de o eventuală înțelegere româno-sovietică. Deosebit de vehement au fost cercurile guvernamentale de la Berlin, care acuzau România că duce o politică de „încercuire” a Germaniei. La rândul lor, oficialii de la Budapesta susțineau că România devenea „un agent al Rusiei Sovietice în Europa”. Oarecum surprinzător, guvernul Poloniei se declara împotriva unui pact româno-sovietic, susținând că el va spori ostilitatea Germaniei față de statele din această zonă a Europei.

În țară existau cercuri politice ostile unui asemenea pact, deoarece el ar fi permis trupelor sovietice să intre pe teritoriul României și apoi să o ocupe. Între criticii cei mai ferveți ai politicii lui Titulescu se aflau Gheorghe Brătianu, Corneliu Zelea Codreanu, A. C. Cuză, Octavian Goga, Constantin Arghezi. Dincolo de o anumită afinitate ideologică între aceștia se afla preocuparea unei părți a clasei politice de a găsi noi căi și mijloace pentru apărarea integrității teritoriale a României. În opinia lor – mai ales a lui Gh. Brătianu – România nu trebuia să se apropie de Uniunea Sovietică, ci să caute o alianță cu Germania, țara care se afla în plină ascensiune, tinzând să devină principala putere a Europei. Gh. Brătianu reușise să-și creeze importante relații la Berlin, iar la 16 noiembrie 1936 avea să fie primit de Hitler, care i-a declarat că: „dacă România s-ar elibera de tendințele bolșevice [...], interesul Germaniei ar spori să vadă în acest colț al Europei o Românie independentă și puternică.”

Faptul că cele mai active forțe antisovietice erau de dreapta și de extrema dreaptă i-au oferit lui Litvinov prilejul de a afirma că politica lui Titulescu nu era și cea a României, care ar aluneca spre fascism. În fața acestor aprecieri, Titulescu s-a deplasat la București, unde a obținut, la 14 iulie 1936, un document prin care guvernul își reafirma orientările de politică externă și reconfirma deplinele puteri acordate ministrului de externe de a încheia un pact de asistență mutuală cu Uniunea Sovietică. Revenit la Montreaux, unde se desfășura Conferința privind Strămtorile Mării Negre, Titulescu i-a prezentat lui Litvinov noile împuterniciri. Comisarul sovietic i-a declarat: „De data aceasta văd că nu sunteți singurul care vreți pactul de asistență cu URSS”.

Cei doi au trecut la redactarea proiectului de asistență mutuală, ajungând la următorul text:

„1. Asistența mutuală în cadrul Societății Națiunilor (ca de ex. în tratatul cehoslovac sau

francez) care să nu vizeze în mod special un stat, ci, în general, orice agresor european.

2. Intrarea în acțiune a fiecărei din cele două țări se va face numai când Franța va fi intrat în acțiune.

3. Guvernul URSS recunoaște că, în virtutea diferitelor sale obligații de asistență, trupele sovietice nu vor putea trece niciodată Nistrul fără o cerere în acest sens din partea guvernului regal al României, la fel cum guvernul regal al României recunoaște că trupele române nu vor putea trece niciodată Nistrul în URSS fără o cerere formală a guvernului URSS.

4. La cererea guvernului regal al României, trupele sovietice trebuie să se retragă imediat de pe teritoriul român la est de Nistru, după cum, la cererea guvernului URSS, trupele române trebuie să se retragă imediat de pe teritoriul URSS la vest de Nistru”.

Documentul, datat 21 iulie 1936, avea semnătura lui Litvinov – care în dreptul punctelor 1, 3 și 4 a scris „acceptat”, iar în dreptul punctului 2 a notat: „Nu se acceptă” – și a lui N. Titulescu, care a menționat: „Nu pot semna convenția fără articolul 2”. În fapt, punctele-cheie erau 3 și 4, acceptate de Litvinov, fapt ce-l determina pe Titulescu să aprecieze că „Nistrul era recunoscut ca frontieră, fără ca Basarabia să fie cedată României de URSS.”

În timp ce Titulescu era împuternicit de guvernul român să încheie acest pact, Litvinov a propus amânarea semnării lui până în septembrie 1936; de asemenea, el a cerut să nu fie transmis prin cifru la București, ci să fie prezentat personal de Titulescu, regelui și guvernului României. În fapt, Litvinov nu avea împuterniciri din partea guvernului sovietic pentru semnarea unui asemenea pact de asistență și nici nu le putea obține. Motivul este unul singur: în 1924, când Biurul Politic al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice a decis înființarea Republicii Sovietice Socialiste Autonome Moldovenești, s-a prevăzut că granița de Apus a acestei Republici va fi pe râul Prut, ceea ce însemna decizia de anexare a Basarabiei „la momentul oportun”. În consecință, guvernul sovietic nu putea acorda împuterniciri ministrului său de externe să semneze un document care prevedea, de patru ori, că granița între România și URSS era pe râul Nistru.

Eșuarea politicii de securitate colectivă i-a creat lui Nicolae Titulescu o situație extrem de dificilă. Glasul său pe plan internațional era tot mai puțin ascultat, iar în țară criticele la adresa activității sale se intensificau. După 7 martie 1936, „cercul de foc” se strânga în jurul ministrului de externe român, iar momentul debarcării sale era aproape. El devenise ținta atacurilor presei și oficialităților din Germania, Italia, Ungaria, Polonia și chiar Franța și Marea Britanie. Nu odată, aceste atacuri erau suburbane, vizând fizicul său, obiceiurile din viața cotidiană etc., etc. În fapt, era atacată politica externă a României promovată de Nicolae Titulescu. Presa de dreapta și extrema dreaptă din țară era și mai virulentă, cerând demisia ministrului de externe, care era prezentat ca fiind promotorul unor interese străine, ale iudeo-masoneriei, cu consecințe nefaste pentru România.

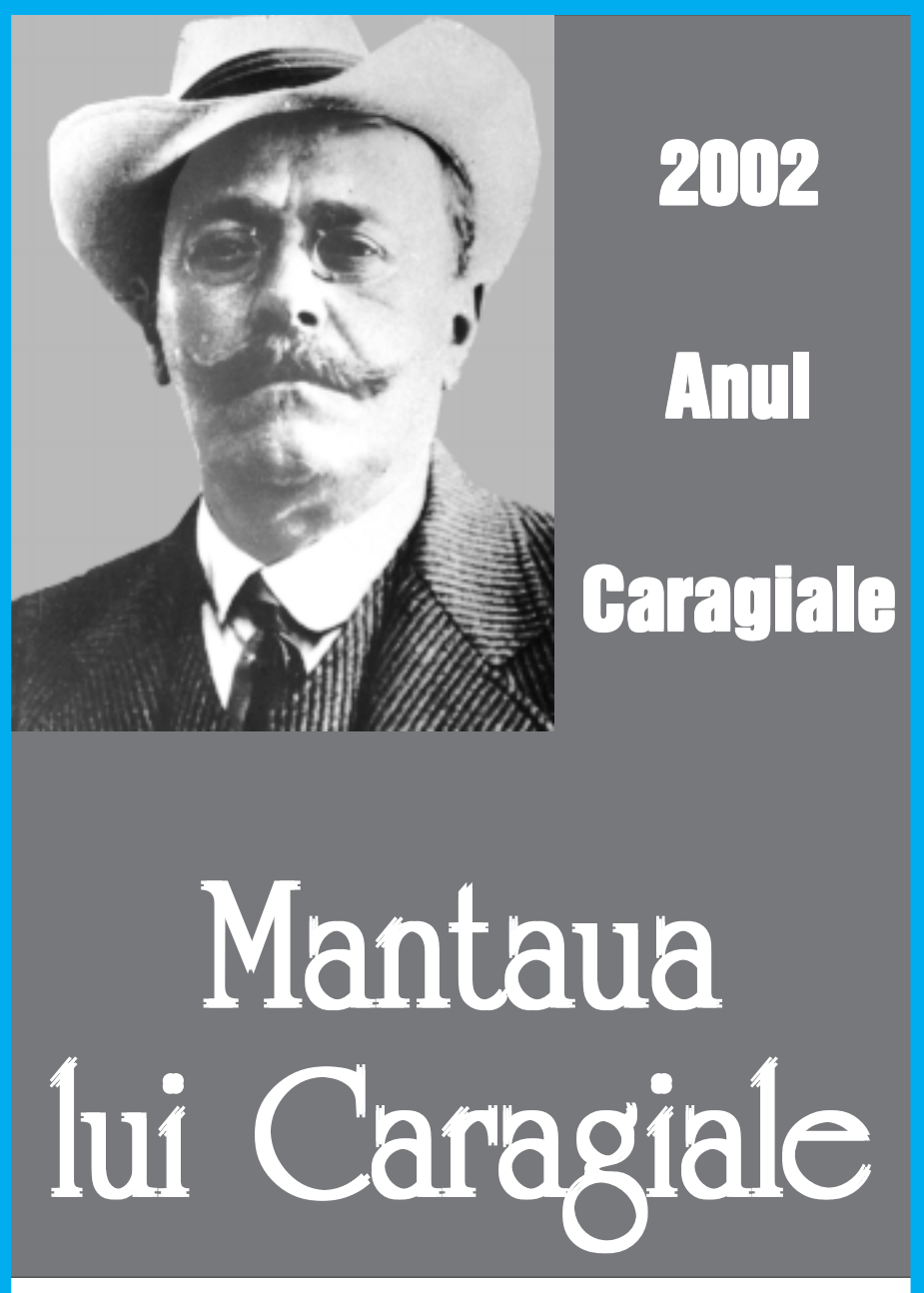
Dar rolul decisiv îl aveau liderii politici care țineau în mâinile lor frăiele politicii naționale. Gheorghe Tătărescu, președintele Consiliului de Miniștri, nu mai era dispus să se lase dominat de ministrul său de externe și propusese în mai multe rânduri regelui înlocuirea lui Titulescu. Carol al II-lea se simțea eclipsat de personalitatea lui Titulescu și aprecia că sosise vremea să se dispenseze de un colaborator incomod și să preia în „mâinile regale” conducerea politicii externe a României. Camarila regală era tot mai ostilă lui Titulescu; Elena Lupeșcu nu putea uita faptul că acesta „se ținea la distanță” și a evitat să-și facă o vizită la vila din Alesea Vulpache.

Socotind că terenul era deja pregătit, Carol al II-lea și Gheorghe Tătărescu au pus la cale „lovitura de grație”. Sub pretextul că se impunea „omogenizarea guvernului”, Tătărescu și-a depus mandatul la 29 august 1936, iar regele l-a însărcinat cu constituirea unui nou cabinet. În fapt, era vorba de o remaniere guvernamentală, în urma căreia funcția de ministru de externe a fost atribuită lui Victor Antonescu, fruntaș al Partidului Național-Liberal. Titulescu, neavizat despre această remaniere, a fost anunțat printr-o telegramă că nu mai este ministru de externe al României.

După remanierea din 29 august 1936, Carol al II-lea, Gheorghe Tătărescu și Victor Antonescu au făcut repetate declarații potrivit cărora politica externă a României nu avea un caracter personal, nu era expresia voinței unui singur om, și că ea va continua pe linia tradițională, bazată pe marile democrații occidentale (Franța și Marea Britanie), pe Mica Înțelegere și Înțelegerea Balcanică, pe relații amicale cu toți vecinii, inclusiv cu Uniunea Sovietică în vederea definitivării pactului de asistență mutuală.

Uniunea Sovietică s-a folosit de înlăturarea lui Nicolae Titulescu din guvern, pentru a susține că politica externă a României s-a schimbat și că semnarea pactului de asistență mutuală „nu mai este de actualitate”. Astfel, Litvinov nu se mai simțea angajat față de cele convenite cu omologul său român la 21 iulie 1936.

O dată cu înlocuirea lui Nicolae Titulescu, la 29 august 1936, se încheia o etapă importantă din istoria relațiilor diplomatice ale României, caracterizată prin inițiativă, consecvență, dinamism și autentic prestigiu mondial. Prin numirea în fruntea Ministerului de Externe a unei personalități sterse, puțin cunoscute pe plan internațional, Carol al II-lea și Gheorghe Tătărescu au urmărit retragerea României din prim-planul diplomației în contextul eșuării securității colective europene și promovarea unei politici cât mai prudente, vizând strict interesele naționale.

(Continuare din pag. 1)

Bătrânul, din „Scaunele”, are 95 de ani, iar Bătrâna, 94 de ani. Ionescu, uneori, parcă dublează vârstele personajelor lui Caragiale. Ionescu își îmbătrânește personajele până la limita degenerescenței cerebrale și a imposibilității comunicării... În finalul „Scaunelor”, în locul Saftiei, slujnica din „Conul Leonida...”, care limpezește misterul realității, apare oratorul învrednicit de Bătrân să comunice mesajul mult așteptat... Oratorul este un soi de Agamiță Dandanache dezarticulat total în cuget și simțiri, bulversat de ținălitul unor clopoței invizibili, ce-i sună în cap abracadabrant, făcându-l să pronunțe doar frânturi de cuvinte fără noimă, nici de el înțelese... Căldură mare – și în căpățâna Oratorului! O lipsă de oxigen, în creier, remarcabilă, grefată pe scleroza vârstei. Paralizia gândirii face din noul orator un Dandanache desăvârșit, un decrepit ce nu mai știe ce mesaj aduce – pentru ei, pentru lume, pentru el, pentru nimeni!... Conul Leonida stâlcește cuvintele, stâlcește numele, stâlcește adevărurile... Discursul lui e dus mai departe de unele personaje create de Argehezi și de unele fulguriuri urmuizene. Fraza ultimativă, ca un decret, este la modă. „Patru vorbe, numai patru, da’ vorbe, ce-i drept! „Bravos națiune! Vivat Prințipatele Unite!” Conversațiile imaginare ale bătrânilor din „Scaunele” care ținau în mâinile lor frăiele politicii naționale. Gheorghe Tătărescu, președintele Consiliului de Miniștri, nu mai era dispus să se lase dominat de ministrul său de externe și propusese în mai multe rânduri regelui înlocuirea lui Titulescu. Carol al II-lea se simțea eclipsat de personalitatea lui Titulescu și aprecia că sosise vremea să se dispenseze de un colaborator incomod și să preia în „mâinile regale” conducerea politicii externe a României. Camarila regală era tot mai ostilă lui Titulescu; Elena Lupeșcu nu putea uita faptul că acesta „se ținea la distanță” și a evitat să-și facă o vizită la vila din Alesea Vulpache.

Socotind că terenul era deja pregătit, Carol al II-lea și Gheorghe Tătărescu au pus la cale „lovitura de grație”. Sub pretextul că se impunea „omogenizarea guvernului”, Tătărescu și-a depus mandatul la 29 august 1936, iar regele l-a însărcinat cu constituirea unui nou cabinet. În fapt, era vorba de o remaniere guvernamentală, în urma căreia funcția de ministru de externe a fost atribuită lui Victor Antonescu, fruntaș al Partidului Național-Liberal. Titulescu, neavizat despre această remaniere, a fost anunțat printr-o telegramă că nu mai este ministru de externe al României.

După remanierea din 29 august 1936, Carol al II-lea, Gheorghe Tătărescu și Victor Antonescu au făcut repetate declarații potrivit cărora politica externă a României nu avea un caracter personal, nu era expresia voinței unui singur om, și că ea va continua pe linia tradițională, bazată pe marile democrații occidentale (Franța și Marea Britanie), pe Mica Înțelegere și Înțelegerea Balcanică, pe relații amicale cu toți vecinii, inclusiv cu Uniunea Sovietică în vederea definitivării pactului de asistență mutuală.

Uniunea Sovietică s-a folosit de înlăturarea lui Nicolae Titulescu din guvern, pentru a susține că politica externă a României s-a schimbat și că semnarea pactului de asistență mutuală „nu mai este de actualitate”. Astfel, Litvinov nu se mai simțea angajat față de cele convenite cu omologul său român la 21 iulie 1936.

O dată cu înlocuirea lui Nicolae Titulescu, la 29 august 1936, se încheia o etapă importantă din istoria relațiilor diplomatice ale României, caracterizată prin inițiativă, consecvență, dinamism și autentic prestigiu mondial. Prin numirea în fruntea Ministerului de Externe a unei personalități sterse, puțin cunoscute pe plan internațional, Carol al II-lea și Gheorghe Tătărescu au urmărit retragerea României din prim-planul diplomației în contextul eșuării securității colective europene și promovarea unei politici cât mai prudente, vizând strict interesele naționale.

Căldura începe să fie din ce în ce mai mare în unele scrieri semnate de Tudor Arghezi. Schița articol-monolog „Cum se stărpesc șoarecii de tot” este o capodoperă de teatru absurd! Mașina infernală care va prinde șoareci aproximează o stare paradoxală, absurdă, o natură omenească absurdă, pe care Tudor Arghezi o definește chiar așa: „o natură omenească absurdă”. „Cum se stărpesc șoarecii de tot” este o apărut – Atenție! – în anul Domnului 1928! „Cântăreața cheală” (1950) a precedat, la Paris, piesa „Așteptându-l pe Godot”, dar nu s-a impus decât în 1955, datorită unui articol elogios semnat de Jean Anouilh. Dar iată cum arată, după noi, primul personaj al absurdului: „atâmat cu elastic în vânt, cu purici pe el, cu muzică la saxofon sub dos, cu nasul verde, cu urechile indigo și cu gura portocalie”. Acest personaj – măscărici – atenție! – s-a născut în anul Domnului 1932, într-o piesă de Argehezi. Tudor Arghezi este primul autor care transformă omul într-un bohoț al existenței, într-un clown al universului, căruia i se cântă dedesubt la saxofon.

Mulți cărcotași au văzut în Caragiale un fel de detractor al nației române! Personajele sale ar fi o insultă adusă bravului nostru popor? Bravos națiune! Halal să-ți fie!... Această eroare a fost împărtășită și înțreținută și de condeie mai puțin obosite din naștere... De-am fi cu adevărat răuvoitori, am putea spune că azi multe dintre personajele lui Caragiale n-au nimic cu limpezitele noastre realități contemporane!... Mai există azi vreun Ghiță Pristanda, care să fure steaguri?... Nepoții lui Pristanda să fure steaguri, când au sute de vile, de la Târgu-Mureș la Tulcea, și de la Timișoara, Arad la Sulina, unde-i ieftină benzina? Mai se gândește vreun Trahanache să corupă un director de ziar cu niște propuneri de două parale? Băiatul azi vreun Trahanache se afla la studii în București! Azi copiii bărbaților politici ce se respectă își fac și studiile primare în America, Suedia, Germania... Singura moștenire caragialiană valabilă azi vine de la cuplul Brânzovenesc-Farfuridii. Cei ieșiți din mantalele acestor stâlpi ai societății au de ce să fie bucuroși! Învățătura farfuridiană-brânzovenească le-a lăsat românilor drept moștenire creșterea telegramelor anonime, discreția telegrafului, înalta conștiință civică a politicii combatante anonime, armagedonizarea omului de către om...

Titulescu la Paris, 1934

Înmânarea diplomelor pentru BURSA de MERIT studenților Universității Spiru Haret

Pregătirea de calitate a studenților constituie principiul fundamental pe care se sprijină întreaga activitate desfășurată la Universitatea *Spiru Haret*. Ca atare, cultivarea, ca și promovarea valorilor, chiar din fazele de început ale formării viitorilor specialiști, sintetizează întregul program universitar de lucru, de la prelegerea de înaltă ținută, la dezbaterile din seminarii, de la elaborarea și desfășurarea proiectelor de lucru în laboratoare și pe terenurile de practică, la cercetarea științifică din cercurile și din sesiunile studențești de specialitate. Din această perspectivă creatoare decurge și recenta hotărâre a Fundației *România de Măine* de a acorda, anual, din fonduri proprii, burse de merit studenților Universității *Spiru Haret*, cu rezultate deosebite în pregătirea profesională.

Cuantumul acestor burse se ridică, în acest an, la 1 miliard de lei și el este diferențiat, potrivit prevederilor Regulamentului de acordare a burselor studențești de merit, în raport de mediile obținute în anul universitar anterior și de taxe de școlarizare pentru fiecare facultate sau colegiu. Drept urmare, bursele de merit sunt acordate în două categorii: categoria A, pentru studenții cu medii între 10 și 9,50; categoria B, pentru studenții cu medii cuprinse între 9,49 și 9. Această hotărâre a Fundației *România de Măine* creează o ambianță de studiu favorabilă emulației creatoare și faptul ca atare iese grăitor în evidență, chiar în aceste zile, inclusiv cu prilejul festivităților, organizate la nivelul facultăților, în cadrul cărora Diplomele pentru burse de merit se înmânează studenților care în anul universitar precedent au obținut media generală de cel puțin 9.

București

Facultatea de Drept

Ambianță de studiu favorabilă emulației creatoare

Pentru studenții Facultății de Drept, reuniți în marele amfiteatru din Șoseaua Berceni nr. 24, înmânarea diplomelor pentru burse de merit, celor mai muncitori dintre ei, s-a desfășurat sub semnul angajării într-o luptă cu timpul, pentru o înaltă pregătire profesională și o autoexigență sporită. Înainte deschiderii festivității, ca și după încheierea ei, discuțiile din amfiteatru, abia șoptite sau purtate cu glas tare, gravitau în jurul unor deja verificate sau proiectate tehnici individuale de învățare, al modalităților celor mai performante de lectură, de participare activă la cursuri și la dezbaterile din seminarii, la activitățile cercurilor științifice. Pentru un asemenea „generic” al reuniunii ca atare a pledat și alocuțiunea de deschidere, rostită de prof. univ. dr. Gheorghe Diaconescu, decanul Facultății de Drept. După ce a transmis felicitări celor mai merituoși dintre studenți, din partea președintelui Fundației *România de Măine*, prof. univ. dr. Aurelian Bondrea, a conducerii facultății și a întregului corp profesoral, vorbitorul a evidențiat însemnătatea acordării burselor de merit pentru stimularea pregătirii de calitate a tinerilor, pentru respectarea disciplinei universitare și adoptarea, în toate cazurile, a unei ținute civice demne. A prezentat cele două tipuri de burse și valoarea nominală, după care a precizat:

– La Facultatea de Drept, au obținut asemenea burse de merit opt studenți. Sunt mulți? Sunt puțini? Noi credem că sunt puțini în raport cu potențialul studenților noștri și de aceea am credea că în anul viitor vor fi mai mulți. Dar vă rog să rețineți că acest număr poate spori nu prin scăderea exigenței universitare, ci prin creșterea prestației dumneavoastră.

În aplauzele celor prezenți, au fost nominalizați și invitați pe rând, la preziidiul adunării, cei opt studenți bursieri: Trepcea (Marica) Alexandra Simona, anul IV, media 9,50; Epifanov I. Adela, anul IV, media 9,37; Mardale I. Daniela Simona, anul IV, media 9,25; Stancu R. Mădălina, anul III, media 9,25; Vasilache O. Filofteia Roxana, anul II, media 9,12; Văcărelu T. Marius, anul III, media 9,11; Barbu Gh. Alexandra Raluca, anul IV, media 9; Frone V. Monica, anul IV, media 9.

Prof. univ. dr. Gheorghe Diaconescu, decanul facultății, înmânează fiecăruia Diploma pentru bursa de merit, îi felicită și le urează succese tot mai mari. Rând pe rând, diplomații sunt felicități de ceilalți componenți ai preziidiului adunării: prof. univ. dr. Vasile Crețu și lector univ. dr. Petre Buneci, prodecani ai facultății, conf. univ. dr. Florin Făiniș și lector univ. dr. Ortansa Brezeanu.

Dintre bursieri și-a exprimat dorința să spună câteva cuvinte, deținătoarea bursei de merit, categoria A, Trepcea (Marica) Alexandra Simona: „Sunt sincer emoționată și mândră de succesul meu. Mă adresez domnilor profesori cu respect pentru ce m-au învățat și cu recunoștință pentru că mi-au îmbogățit percepția despre învățământul superior particular. După absolvirea Facultății de Psihologie în învățământul de stat, am venit la Universitatea Spiru Haret cu inima strânsă, dar ajunsă aici mă consider norocoasă. Pregătirea este de foarte bună calitate și am cunoscut aici cele mai frumoase clipe. N-am petrecut la stat clipe atât de frumoase ca aici. Merită să învățăm cât mai bine intrucât pentru noi învățăm.”

Adunarea a luat sfârșit în aplauzele celor prezenți. Nu însă și spiritul de emulație care a

însuflețit-o. Printre călduroasele felicitări ce le-au fost adresate din partea colegilor, am reușit, totuși, să reținem câteva dintre mărturisirile bursierilor. Trepcea (Marica) Alexandra Simona îmbină studiul psihologiei cu cel al dreptului pentru că vrea să se specializeze în psihologia judiciară, scop în care are în vedere susținerea unei teze de doctorat pe această temă și, ulterior, deschiderea unui cabinet de profil. Alexandra Raluca Gh. Barbu vrea să ajungă în procuratură și cum știe că îndeplinirea acestui ideal cere o pregătire foarte bună, și-a propus ca, pe lângă frecventarea regulată a cursurilor și seminariilor, să lucreze cel puțin 10-15 ore săptămânal în bibliotecă. Marius T. Văcărelu ne mărturisește că a ales Universitatea *Spiru Haret* pentru că aici taxele au fost și sunt mai mici decât în alte părți. El are o situație financiară grea, motiv pentru care desori și-a pus întrebarea dacă va reuși să-și termine studiile. Acum, că Fundația *România de Măine* acordă burse studenților merituoiși, această temere a dispărut. Știe că acum rezultatul depinde de strădania lui. Mulțumește tuturor profesorilor pentru că sunt alături de studenți. S-a convins de acest fapt inclusiv în lucrările Consiliului profesoral pe facultate, din care face parte ca reprezentant al studenților. „Cele mai multe dintre problemele noastre își află soluționarea înainte ca noi să le sesizăm, grație faptului că toate cadrele didactice vin în întâmpinarea noastră. Le mulțumesc tuturor și le adresez recunoștința mea și a colegilor”.

Ce comunitate universitară nu și-ar dori asemenea studenți cu asemenea sentimente?

Mihai IORDĂNESCU

Câmpulung Muscel

Facultatea de Finanțe și Contabilitate, Colegiul Universitar Pedagogic

Satisfacție și recunoștință

În ziua de 18.III.2002, la Facultatea de Finanțe și Contabilitate și la Colegiul Universitar Pedagogic din Câmpulung Muscel, a avut loc festivitatea de înmânare a diplomelor pentru burse de merit.

Într-o atmosferă sărbătorească, activitatea a debutat prin cuvântul domnului prof. univ. dr. Constantin Cioței, prorector al Universității *Spiru Haret* și decan al Facultății de Finanțe și Contabilitate.

Momentul decernării diplomelor pentru burse de merit a fost emoționant, iar cuvântările studenților au scos în evidență preocuparea Universității *Spiru Haret* pentru îmbunătățirea și creșterea performanței actului instructiv-educativ, nivelul ridicat de pregătire a corpului profesoral, eforturile susținute ale Fundației *România de Măine* pentru oferirea unor condiții excelente de studiu printr-o bază materială bine consolidată și în permanență dezvoltată.

De asemenea, s-au subliniat rezultatele obținute în cadrul Departamentului de Studii, Cercetări și Consultanță al Facultății de

Finanțe și Contabilitate. Studenții și-au exprimat satisfacția că în Municipiul Câmpulung Muscel există o facultate și un colegiu care prin procesul instructiv-educativ formează viitori specialiști, atât pentru zona Muscel, cât și pentru alte zone ale țării.

Fragmente din declarațiile studenților:
- Bursa care mi s-a acordat astăzi o consider o nouă expresie a interesului pe care conducerea universității o are pentru creșterea calității procesului de învățământ. Calitatea procesului de învățământ depinde de nivelul bazei materiale, de competența cadrelor didactice și, nu în ultimul rând, de receptivitatea și interesul studenților. De aceea, consider că decizia acordării diplomelor pentru burse de merit studenților cu rezultate bune vine să stimuleze preocuparea studenților pentru a obține rezultate cât mai bune în pregătire. Din această competiție vor câștiga în primul rând studenții, dar va câștiga și facultatea prin consolidarea prestigiului pe care și l-a creat. (Andreescu, Zărnescu) Odi Mihaela, anul IV, Facultatea de Finanțe și Contabilitate).

- Evenimentul pe care îl petrec astăzi este un prilej de bucurie, dar și de a aduce mulțumiri celor care, prin străduință, ne călăuzesc pașii spre cunoașterea tainelor economice în scopul de a deveni economiști de calitate. (Bălălaşu (Stănescu) Monica, anul II, Facultatea de Finanțe și Contabilitate).

- Este un lucru extraordinar această acordare a buselor de merit pentru recunoașterea și aprecierea eforturilor depuse în obținerea rezultatelor noastre. Cred că este una dintre cele mai frumoase acțiuni, de aceea țin să mulțumesc consiliului de conducere al Fundației *România de Măine* și rectorului Universității *Spiru Haret* care au făcut posibil acest eveniment. (...) Oricare dintre noi poate obține succesul dacă își dorește foarte mult, dar fără multă muncă, dăruire și pasiune dorința nu este de ajuns. (Șuba (Vintilă) Daniela, anul II, Facultatea de Finanțe și Contabilitate).

- Acordarea unor diplome pentru burse de merit în cadrul instituțiilor de învățământ superior conferă un plus motivațional pentru studiu și atrage după sine o mare satisfacție. Mă bucur nespus și mă consider privilegiată să fiu studentă și bursieră în această instituție. (Damian Cristina, anul III, Colegiul Universitar Pedagogic, specializarea institutor-limba engleză).

Festivitatea s-a încheiat cu un program artistic oferit de corul „Animato” al Colegiului Universitar Pedagogic sub bagheta dirijorului lect. univ. Moise Mitulescu.

Asist.univ.dr.

Adina Cezarina TOFAN

Prep.univ.

Iuliana Florentina ZAHARIA

Constanța

Facultatea de Management Financiar-Contabil

Cu mulțumiri

Cele trei diplome au fost înmânate în prezența studenților din anii de studii II-IV, din care fac parte bursierii, în ziua de 15 martie 2002.

Prorectorul universității, d-na prof. univ. dr. Olga Dușu, precum și decanul facultății, prezenți la aceste festivități, au prezentat hotărârea Consiliului de conducere al Fundației *România de Măine* și a Senatului Universității să stimuleze studenții merituoiși prin acordarea burselor de merit.

Festivitatea a dat prilej de a se face referiri la preocuparea constantă a Universității *Spiru Haret* și a cadrelor didactice în a motiva studenții, pentru o cât mai temeinică pregătire în viitoarea lor profesie, precum și la preocupările cadrelor didactice pentru perfecționarea activităților

didactice și a celor de cercetare științifică. Studenții premiați au fost plăcut impresionați de această inițiativă și, aducând mulțumiri conducerii Fundației și Senatului Universității, au promis să-și continue studiile în condiții de competitivitate colegială.

Studenții prezenți la festivitate au înțeles că în cadrul Universității *Spiru Haret* munca este apreciată, prilej de reflecție pentru a se angaja câți mai mulți în această onorantă întrecere intelectuală, răsplătită nu numai moral, dar și material.

Prof.univ.dr. Ionel DUMBRAVĂ,
decanul Facultății de
Management Financiar-Contabil

Întrebat asupra proiectelor sale profesionale, studentul Facultății de Sociologie-Psihologie face apel, într-un fel sau altul, la însușirea sa de cercetător științific, pe care și-o reclamă în legătură cu oricare dintre viitoarele sale locuri de muncă. Cunoscând această preferință, invocarea însușirii ca atare nu ne-a surprins, în discuțiile pe care le-am avut cu unii dintre cei mai buni studenți ai facultății, respectiv cu cei cărora, miercuri, li s-a înmănat *Diploma pentru bursa de merit*. În această facultate, cercetarea științifică se află, așa-zicând, la ea acasă. Drept componentă de bază a procesului de învățământ superior, ea este prezentă în activitatea tuturor facultăților de la Universitatea *Spiru Haret*, dezvoltată pretutindeni spiritul de analiză și de sinteză al studenților, facilitează conexiunile interdisciplinare, cultivă apetența pentru inovare, dar toate aceste atribute comportă, firesc, un specific legat de profilul facultății. În cazul Facultății de Sociologie-Psihologie, acest specific se regăsește sub două aspecte: procesul de inițiere a studenților în cercetarea științifică este conceput într-o amplă perspectivă, nu numai spațială, ci și temporală mai cu seamă, iar eforturile astfel desfășurate au o finalitate cumulativă, fiind însumate în lucrări din ce în ce mai vaste și cu un caracter de sinteză. Referatele științifice prezentate individual de studenți și dezbătute în seminarii ori în orele de laborator converg către acele lucrări elaborate în scris, la sfârșit de semestru sau de an, pentru „fixarea” calificativului de examen, obținut la disciplina respectivă. Acestea, la rândul-le,

converg spre comunicările prezentate în sesiunile celor patru cercuri științifice studențești (psihologie judiciară, psihoterapie experiențială, istorie orală și sociologie rurală și urbană), care-și desfășoară activitatea în această facultate. Iar asemenea practici anuale se răsfrâng favorabil inclusiv, sau mai ales, asupra lucrărilor de licență, a căror tematică este prefigurată și, nu o dată, se însumează tocmai din asemenea demersuri succesive și cumulative de cercetare. Și o astfel de însumare a eforturilor de cercetare se realizează nu numai la nivel individual, ci și în succesiunea promoțiilor. Lucrări de anvergură, precum *Crestomația sociologiei românești*, *Mica enciclopedie a științelor socio-umane*, temeinice studii de sociologie rurală sau cele consacrate unor profesii, în curs de elaborare sub egida Facultății de Sociologie-Psihologie, includ și remarcabile cercetări studențești, preluate și dezvoltate de la un an la altul, în succesiunea promoțiilor, până la stadiul lor definitiv, de lucrări științifice încheiate. Firește, această legătură organică între toate componentele procesului universitar, și care-i conferă activității de cercetare caracter formativ în devenirea specialiștilor cu profil larg, a putut ajunge la rezultatele remarcabile de astăzi cu sprijinul activ al unei structuri de profil: Institutul de Sociologie și Opinie Publică este integrat Facultății de Sociologie-Psihologie și el efectuează sondaje sociologice inclusiv cu concursul studenților. Să reținem și faptul că și alte unități, între care Institutul de Sociologie și Institutul de Psihologie ale Academiei Române, Institutul Național

pentru Studiul Totalitarismului, diverse unități cu profil medico-sanitar, se oferă ca bază de cercetare, conlucrând cu cadrele didactice și cu studenții acestor facultăți, în temeiul unor înțelegeri mutuale.

Era firesc, așadar, ca înaintea și după festivitatea de înmânare a amintitelor *Diplome pentru burse de merit*, studenții Facultății de Sociologie-Psihologie, reuniți în marele amfiteatru din modernul local al Universității *Spiru Haret*, situat pe bulevardul Basarabiei, să-și concentreze discuțiile în jurul cercetării științifice, ca activitate complexă, formativă și informativă, de care depinde hotărâtor evoluția lor ca studenți și profilul lor de viitori specialiști. De altminteri, tocmai din această perspectivă a deschis reuniunea de înmânare a diplomelor conf. univ. dr. Florian Tănăsescu, prodecen al Facultății de Sociologie-Psihologie; subliniind însemnătatea cercetării pentru buna pregătire a studenților, domnia sa s-a referit pe larg, între altele, la aplicarea, în procesul pregătirii studenților, a metodelor și tehnicilor de cercetare sociologică, la utilizarea experimentului în psihologie, la familiarizarea studenților cu spațiile psiho-sociale în care se vor integra după absolvire sau sunt deja în curs de integrare. A dat apoi citire hotărârii Fundației *România de Măine* de a acorda, anual, din fonduri proprii, burse de merit studenților Universității *Spiru Haret*. După care asist. univ. drd. Laura Goran i-a nominalizat pe cei 36 de studenți bursieri ai Facultății de Sociologie-Psihologie și fiecăruia i s-a înmănat, în aplauzele întregii adunări, *Diploma pentru bursa de merit*. O dată cu felicitările de rigoare, bucuria a devenit generală și, cum se întâmplă adesea, ea a generat noi și

Mihai IORDĂNESCU

Pamfil Șeicaru, credincios valorilor României eterne

Valeriu RÂPEANU

Pamfil Șeicaru face parte în chip exponențial din generația care s-a format intelectual și moral în primele două decenii ale secolului XX, când problemele esențiale ale României erau unitatea națională și chestiunea țărănească. Atât de puternică a fost această amprentă spirituală, atât de mult l-a marcat pe el, ca dealtfel pe toți cei din generația lui din epoca respectivă, încât aici în țară unde era atotputernicul comentator și cenzor (în sensul moral) al vieții noastre politice, cât și în străinătate, unde din ce în ce mai mult devenea un om al trecutului în contratimp cu evoluția vieții politice, nimic nu i-a clintit convingerile și opțiunile formate atunci. Și corespondența cu doctorița Maria Ciorănescu, tipărită de Editura Elion (editor Virginia Carianopol), în îngrijirea lui Mircea Coloșenco, reprezintă o mărturie elocventă în acest sens. Nu surprinzătoare. Dar aduce elemente probatorii care atestă că omul aflat departe de țară, unde fusese condamnat la moarte în 1945, și până la un moment dat cu numele-i citat doar în contexte infamante nu a fost clintit de nici unul din seismele care i-au bântuit existența. Să nu se înțeleagă de aici că Pamfil Șeicaru nu a mai citit, că lecturile sale s-au oprit la un moment dat. Dimpotrivă, așa cum rezultă din acest volum, așa cum rezultă din cărțile sale, așa cum rezultă din articolele sale bulimia lecturii nu l-a părăsit niciodată. Una din trăsăturile esențiale ale personalității sale a fost această neistovită curiozitate intelectuală pe care nici trepidăția vieții sale din România, nici izolarea exilului n-au diminuat-o. Astfel, trebuie înțeleasă și atenția cu care urmărea ceea ce se publică în țară, nerăbdarea cu care aștepta – de pildă – cărțile promise de regretatul nostru coleg, criticul și istoricul literar Aurel Martin, atunci directorul Editurii Minerva, care l-a vizitat la Madrid, așa cum rezultă din scrisorile către Maria Ciorănescu. Aurel Martin nu era un om lovac. Suferințele prin care trecuse în anul de închisoare unde stătuse nevinovat îl determinase să fie foarte puțin vorbăreț și să nu se destăinuiască celor din jur. Totuși mi-a povestit că Pamfil Șeicaru, arătându-i marea de manuscrise de care era înconjurat, fapt confirmat și de aceste scrisori, și de mărturiile aflate în cartea lui Victor Frunză *Destinul unui condamnat la moarte*, i-a spus: „Domnule Martin, pe când alții au plecat din țară încărcăți cu tablouri și lucruri de valoare, eu am plecat numai cu fișe și documente despre istoria României”. Ceea ce dacă pentru a doua parte e riguros exact, pentru cea dintâi, așa cum rezultă din documentele publicate în monografia lui Victor Frunză nu mai e întru totul adevărat.

Revenind la relația carte – Pamfil Șeicaru vom observa ca o trăsătură definitorie a scrisurii său în orice circumstanță s-ar fi aflat – articol de ziar sau volum, prezența unui mare număr de citate. Nu parafrazează, ci folosește citatul elocvent, citatul larg și indicarea exactă a sursei. E o trăsătură stilistică, repetăm, care îi unește pe ziarist de istoric. Așa că lecturile lui au continuat, s-au lărgit în timp și în spațiu, dar n-au uitat niciodată fondul românesc.

Pentru că Pamfil Șeicaru făcea parte din ceea ce colegul său din primii ani ai ziarului „Cuvântul”, Nae Ionescu, numea printr-o fericită metaforă „Promoția istorică Neculai Iorga”. Articolul lui Nae Ionescu a apărut în „Cuvântul” din 13 august 1930. Trecuseră doi ani de când

Pamfil Șeicaru se despărțise de ziarul care i-a sporit în mod considerabil notorietatea. Nae Ionescu, bineînțeles, nu-l citează pe Șeicaru, dar articolul se referă la generația lor. Îi despărțea numai patru ani, Nae Ionescu, născut în 1890, Pamfil Șeicaru în 1894. La „Cuvântul” erau „admiratori fanatici ai lui Iorga”, așa cum i-a păstrat în amintire Mircea Eliade, după ce publicase în paginile ziarului articolul critic *Cetind pe Iorga. Lecturile*: „A doua zi, după apariția articolului, trecând pe la redacție, l-am găsit pe Pamfil Șeicaru vână de mânie „Ne-ai făcut-o!”, a șuiert el printre dinți. Și a urmat aspra dojană la care a participat, printre conducătorii cotidianului, și Nae Ionescu, protectorul lui Mircea Eliade. În momentul apariției articolului lui Mircea Eliade, N. Iorga se afla în străinătate la revenirea lui în țară – pentru a se mai amortiza ceva din șocul ce avea să-l producă cetirea foiletonului semnat de tânărul de 20 de ani. Pamfil Șeicaru a scris un articol în termeni superlativi intitulat *Întoarcerea Semănătorului*, tipărit pe prima pagină a ziarului „Cuvântul”.

Și după moartea lui N. Iorga, Pamfil Șeicaru a păstrat atât în țară, cât și în străinătate aceeași atitudine față de N. Iorga. În volumul recent apărut de Editura Gramar *N. Iorga, 1940-1947*, am reprodus mai multe contribuții ale sale, cu privire la personalitatea lui N. Iorga. Mica sa monografie scrisă în anii exilului, republicată în țară la Editura Clio, reprezintă un moment însemnat al interpretării operei și personalității savantului.

Și aici, ca în tot ce a scris în pribegie, nota memorialistică este prezentă. Că trăirea în exil conectat la valorile primelor două decenii ale secolului XX ne atestă și solicitarea pe care o face doamnei Maria Ciorănescu în anul 1971, după 27 de ani de când părăsise țara, ca să-i trimită ediția subsemnatului din opera lui Al. Vlahuță: „Am să-ți fac o rugămintă. Te rog să cauți *Scrieri alese* de Al. Vlahuță, sub îngrijirea lui Valeriu Răpeanu. Sunt trei volume și să mi le trimiți. Îți mulțumesc anticipat și, dacă vii, îți voi răsplăti trimiterea cu buchete de flori”. Și în post scriptum precizează: „Volumele lui Al. Vlahuță au apărut în 1964, la Editura pentru literatură”. În continuare, îi spune Mariei Ciorănescu: „Mi-am amintit că bătrânul

Vlahuță, pe care l-am cunoscut în anii grei ai războiului. N. Iorga mi-a spus că regretă că n-a făcut o copie după scrisoarea memoriu trimisă regelui Ferdinand, în ianuarie 1917, să curme tocmeala în jurul exproprierii și a votului universal, spre a da ce i se cuvine clasei pe umerii căreia stă destinul neamului. N. Iorga spunea că erau cele mai elocvente pagini ce s-au scris în limba noastră”. Pamfil Șeicaru avea o memorie foarte bună din moment ce ținea minte acest episod pe care N. Iorga îl povestise în anii războiului, când, așa cum savantul consemnează în *Memoriile* sale, primea vizita tânărului ziarist. Despre scrisoarea adresată de Al. Vlahuță regelui Ferdinand I, N. Iorga vorbește în articolul *Al. Vlahuță și*

recitească acolo departe în Apus, în amurgul vieții sale. Ceea ce atestă încă odată legăturile sufletești cu atmosfera culturală în care crescuse până în anul 1918. Că Vlahuță nu era un caz izolat ne demonstrează și un alt fragment din scrisorile către Maria Ciorănescu. Ne aflăm în 1971, când îi trimite aceste rânduri revelatoare pentru opțiunile sale estetice. Prozatorul spre care a mers integral și nereticent prețuirea sa a fost Cezar Petrescu, colaborator din primul număr al ziarului „Curentul”, ultimul prieten văzut în țară în ziua de 10 august 1944, înainte de marea și definitivă plecare: „În general, orașul, activitatea, mai ales intelectuală ne dezrădăcinează, cum a redat-o Cezar Petrescu în

Cazul Pamfil Șeicaru nu poate să fie izolat de contextul cultural românesc. Context care l-a format intelectual și spiritual. Astfel încât, departe de țară, condamnat la moarte, ani de zile hulit, el a rămas credincios valorilor României eterne.

reformele, publicat la câteva zile de la moartea scriitorului iubit (29 noiembrie 1919). În articolul respectiv, N. Iorga amintește de vizita lui Vlahuță în urma căreia N. Iorga a scris primulul – ministru – Ion I.C. Brătianu. Acesta i-a făcut o vizită lui N. Iorga, dar când să ia o hotărâre a refuzat să se atingă de privilegiile clasei de sus, „care, Doamne ferește!, ar putea face o revoluție”. Numai după ce s-a adresat regelui Ferdinand I, N. Iorga a obținut accelerarea procesului reformei agrare. Dar cel care l-a îndemnat la acest act (spune N. Iorga) a fost Vlahuță.

Oricum s-ar fi desfășurat faptele, un lucru este cert: memoria lui Pamfil Șeicaru a reținut acest episod legat de Al. Vlahuță ale cărei scrieri voia să le

întunece. Este, oricât de bine organizată ar fi conspirația tăcerii în jurul operei lui, el care rămâne cel mai mare romancier al nostru. Recitește *Întunece*are – zguduitoare evocare a epocii 1914-1920 – și oprește-te la capitolul *Fierul, fonta și oțelul*, mi se pare, când Comșa, eroul romanului se întoarce – murise mola lui – în satul de unde plecase la școală înainte. Eu nu am decât volumul I din prima ediție 1928.

În zadar se promovează cu o insistență publicitară Camil Petrescu, și toți Stancii (aluzie la Zaharia Stăncu – n.n.) și Stăncuțele zisei literaturi.

În mare apreciere Cezar Petrescu rămâne: îl vor descoperi generații viitoare”.

Că n-avea dreptate în ceea ce privește comparația dintre Cezar și Camil este evident. Doar noi aici urmărim altceva, și anume, modul în care Pamfil Șeicaru se află, din punct de vedere intelectual și afectiv, tot în epoca formării sale, adică primele două decenii ale secolului XX, apreciind pe cei care precum Cezar Petrescu evocau societatea românească și marile evenimente din perspectiva morală a acelor vremuri. Că să nu mai vorbim de sentimentul dezrădăcinării tipic începutului de secol prin poezia lui Octavian Goga și proza lui Sadoveanu.

Cu două săptămâni înainte, îi scria tot Mariei Ciorănescu: „Ce rol au învățătorii? Știi tu când, după mine, învățătorii au avut cea mai mare autoritate în sat? Între 1895-1914. Mult se datorează lui Spiru Haret”. Totul, dar absolut totul, dovedește faptul că pecetea spirituală pusă în acei ani nu s-a șters niciodată. Unul din argumentele cu cea mai mare pondere îl constituie și prețuirea de care s-a bucurat Ion Mihalache din partea lui Pamfil Șeicaru. În volumul *Istoria Partidului Național, Tărănesc și Național, Tărănesc*, Pamfil Șeicaru scrie despre Ion Mihalache nu doar ca un istoric, nu doar ca un memorialist, ci cu o evidentă vibrație sufletească.

Simți o trăire afectivă, o solidaritate umană atunci când evocă discursul ținut de Ion Mihalache în calitate de ministru al Agriculturii, când descoperise cele 600.000 de hectare sustrate de la reforma agrară, discurs care a dus la dizolvarea ilegală a Adunării Constituționale de regele Ferdinand I, manevrat de camarila Barbu Știrbei, Ionel Brătianu. N. Iorga era președintele Adunării și lucrase împreună cu Ion Mihalache pentru a aduce proiectul de lege deloc convenabil celor precum Ionel Brătianu, care, după cum spune I.G.Duca, își vedea periclitată proprietatea de la Florica. E una din cele mai patetice pagini scrise de Pamfil Șeicaru. Și tot atât de elocvent este faptul că Pamfil Șeicaru îi impută – în aceeași carte – lui Ion Mihalache faptul că din momentul fuziunii cu Partidul Național a părăsit atitudinea radicală manifestată până atunci pe tărâmul susținerii cauzei țărănești. Ceea ce înseamnă că Pamfil Șeicaru îl aprecia pe Ion Mihalache, omul politic format în atmosfera radicală dinainte de 1918, pe luptătorul pentru drepturile țărănimii și pe luptătorul în anii primului război mondial. Nu-l uitase nici pe Macedonski, cu ale sale *Rondeluri* și nici pe poeții francezi ai tinereții lui. Mărturisea că „în general, rămănem credincioși poeziei care ne-a răjăit primele bătaii ale inimii”. Își aducea aminte în exil de o povestire a lui Nicu Gane și câte alte exemple s-ar putea da. Altă mărturie care justifică perspectiva noastră o aflăm tot într-una din scrisorile trimise Mariei Ciorănescu, publicate de Mircea Coloșenco în volumul tipărit de Editura Elion. Fiica lui Pamfil Șeicaru, Viorela, fusese în țară și-i adusese un disc care conținea *Balada* lui Ciprian Porumbescu, interpretată de Ion Voicu. Își amintește că pe vremea când era „administrator delegat” la Radio „am însărcinat pe (Grigoraș) Dinicu să fixeze pe portativ vechi romanțe și cântece populare care se uita. Cred că vor fi păstrate în Arhiva Societății de Radio”. (Într-adevăr, vor mai fi păstrate?) *Balada* lui Ciprian Porumbescu și ea o compoziție tipică sensibilității începutului de secol îi stărnește nostalgia: „În fiecare seară ascultăm vioara lui Ion Voicu și pribegim cu gândurile când cântă *Balada* lui Ciprian Porumbescu care a concentrat tot ce formează esența melancolică a sufletului românesc”.

Această pecete spirituală explică de ce a pus atâtă pasiune și s-a dăruit elaborării și lansării cărții sale *România în marele război*. O situez printre cele

pe drumul fără întoarcere. Cărțile nu-i apăreau. *România în marele război*, de lansarea căreia se ocupase fiica sa Viorela, apărută într-o editură pariziană cunoscută, Minard, fusese semnalată în presă, dar nu avusese răsunetul așteptat ca să deschidă și calea altor țări, așa cum credea, așa cum spera Pamfil Șeicaru. Henri Massis, publicistul și scriitorul cu care se cunoștea „exact de 41 de ani și totdeauna mi-a arătat o prietenie pe care anii n-au alterat-o”, nu i-a scris prefața promisă. Erau legați spiritual prin admirația pe care scriitorul francez o dovedise pentru Charles Maurras, despre care – adăugăm noi – prietenul francez al lui Pamfil Șeicaru scrisese – în 1951 – o carte intitulată *Maurras et notre temps*. Nu cunoaștem motivele pentru care Henri Massis nu a scris prefața. Prefața a fost scrisă de Ion Gh. I. Brătianu, fiul lui Gheorghe I. Brătianu.

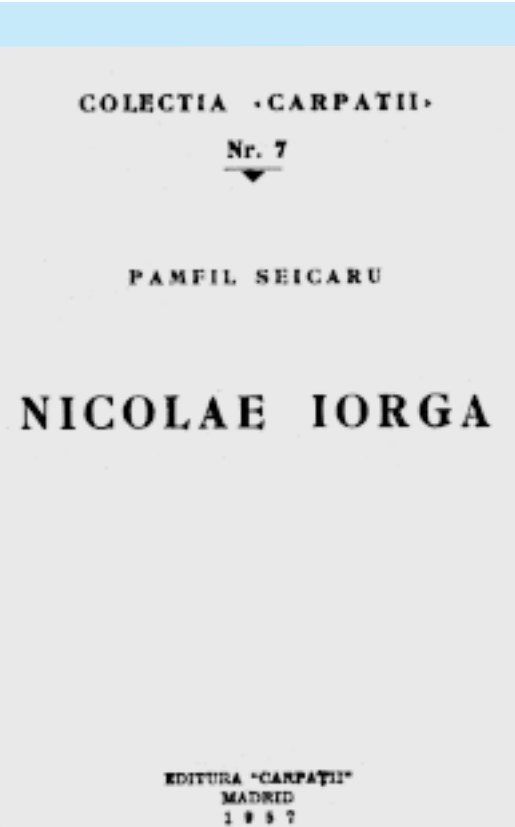
„Autorul a avut bunăvoință – spune prefațatorul – să ceară, strănepotului și nepotului făuritorilor independenței și unității românești și fiului unuia din principalii apărători ai marilor teze istorice naționale, grija de a-i prezenta lucrarea. Onoarea ce mi se făcea era, în același timp, o datorie: aceea de a-l susține, în numele unei tradiții centenare, pe prietenul și omul care nu mai are nevoie de elogii, precum și opera publicistului și istoricului a cărui contribuție pentru România de ieri și de totdeauna va rămâne esențială”. Prin prefața celui din urmă bărbat din dinastia Ion, Ionel, Gheorghe Brătianu, Pamfil Șeicaru urmărise să confere cărții sale și o legitimație sentimental istorică. Gheorghe I. Brătianu fusese apropiat de Pamfil Șeicaru care îi deschisese larg paginile „Curentului”, în special în anii războiului, publicând extrase din conferințele lui, articole elogioase precum cel al lui In Vinea *Eternul voluntar*.

În orice caz, peste doi ani Henri Massis încetează din viață la vârsta de 84 de ani. Așa cum aflăm tot dintr-o scrisoare din volumul tipărit la Editura Elion, Mircea Eliade apreciase cartea. Dar cum spune Pamfil Șeicaru, nu făcusem nimic pentru propagarea volumului.

Cred că lipsa ecoului pe care l-a dorit Pamfil Șeicaru, care ar fi fost de dorit, pornește dintr-o nepotrivire stilistică: ziaristul scria cum ar fi scris în România, deși mărturia străine nu lipseau. Dimpotrivă, cum spuneam, cititorul împătimit care era Pamfil Șeicaru adunase o bibliografie impresionantă, dar structura ei, modul de expunere nu era cel al istoriografiei, așa cum se practica în Occident în anii '60. Nu înseamnă că volumul lui Pamfil Șeicaru *România în marele război* ar fi lipsit de valoare. Dimpotrivă. Dar modul de expunere aparținea unei epoci pe care istoriografia europeană începea să o depășească. Traducerea cărții în românește de Editura Eminescu în 1994 a fost binevenită și lectura ei este oricând folositoare. Scrierea și publicarea acestei importante cărți nu a reprezentat un act de conjunctură. Așa cum mărturisește într-o scrisoare către Maria Ciorănescu, Pamfil Șeicaru înțelegea să reacționeze împotriva propagandei revizioniste din Occident: „Începând din 1966, ungurii din exil – evident finanțați de guvernul comunist din Budapesta – au început o campanie revizionistă pe tema «Transilvaniei – o problemă europeană». A fost comanda pe care a auzit-o inima bătrânului soldat și a atacat cu violența cu care, în 1916 și 1917, tânărul sublocotenent din Regimentul 17 Mehedinți pornea la atac”.

Pamfil Șeicaru, cel care cunoscuse peste două decenii de glorie în țara lui, cel care de douăzeci și mai bine de ani se afla în Apus, izolat de patrie și de românii aflați ca el în pribegie, trăia încă și avea să trăiască până la sfârșitul vieții sub imperiul formației sale spirituale și morale, în vremurile romantice ale tinereții sale. E o trăsătură care înnobilează această personalitate atât de accentuată în credințele sale fundamentale, atât de controversată care nu înțeetază să ne facă să ne apropiem de el cu admirația față de cel care a rămas credincios unei epoci de glorie a istoriei românești, când s-au format convingeri ce nu s-au clintit nici după ce idealul României Mari a fost împlinit. Privit astfel, Pamfil Șeicaru iese din jocul conjuncturilor pe care orice om al condeiului le trăiește cu sau fără voia lui și se înscrie prin opera lui jurnalistică de aici și prin cea de istoric – memorialist din Apus în cadrul unor permanente românești. Care sunt mai presus de cedările momentane sau de lipsa de flexibilitate din ultima parte a vieții. Am impresia că în ultimii ani devenim din ce în ce mai mult prizonierii unui mod de a lua act de document, de a-l prezenta, dar de a nu trece dincolo de litera lui. Dar un document nu e valabil decât în măsura în care este înscris în dinamica istoriei fie că este vorba de destinul unei țări. al unui grup uman, al unui om.

Cazul Pamfil Șeicaru nu poate să fie izolat de contextul cultural românesc. Context care l-a format intelectual și spiritual. Astfel încât, departe de țară, condamnat la moarte, ani de zile hulit, el a rămas credincios acestor valori care erau ale României.

*Expresia unui
devotament neînmurit
față de Nicolae Iorga.
Valoroasa monografie
publicată în exil de
Pamfil Șeicaru*

Practica studenților

Cum o organizăm. Cum decurge.

Ce importanță îi acordăm în procesul de învățământ

Parte componentă a viziunii integratoare asupra procesului instructiv-educativ, practica la Universitatea *Spiru Haret* beneficiază de o strategie aparte, organizarea și desfășurarea ei fiind organic articulată în planurile de învățământ, armonizată cu profilul, specializările pentru care au optat studenții. Proiectate în spații diferite de efectuare, orele de practică sunt concepute nu ca o alternativă la cursuri, la seminarii, ci ca o modalitate de întregire a cunoștințelor teoretice, dar și un veritabil test asupra potențialului studenților, viitorilor profesioniști, de valorificare a cunoștințelor teoretice dobândite, de adaptare la exigențele învățământului universitar de calitate.

Pentru a prezenta o parte din registrul modalităților de organizare și desfășurare a practicii, a condițiilor optime de realizare a acesteia, ne-am adresat cadrelor didactice implicate direct în acest proces complex cu următoarele întrebări:

1. Cum este concepută organizarea și efectuarea practicii studențești ?

2. Ce forme și modalități moderne sunt folosite în scopul armonizării acestor ore de instruire, integrării lor în procesul global de învățământ ?

3. Există parteneriate sau contracte încheiate cu firmele sau instituțiile în care studenții desfășoară practica și cum vedeți perfecționarea acestei relații ?

4. Ce experiențe s-au acumulat în decursul anilor, cum le valorificați și pe ce planuri le continuați și modernizați ?

5. Care este ponderea activităților interdisciplinare și ce măsuri veți întreprinde pentru ca fluxul lor să devină mai consistent, mai eficient, specializarea fiind concepută într-un orizont larg de cultură?

specifice de control sanitar-veterinar. Alte 60 de ore practice sunt dedicate încheierii lucrărilor de licență.

Țin să remarc faptul relevant că **la acest proces complex de instruire participă toate cadrele didactice din facultate**, de la preparator la profesor, precum și colegii noștri medici veterinari din unitățile cu profil veterinar.

2. Consiliul profesional al facultății a introdus în planul de învățământ activitățile de practică specifică, desfășurate sub îndrumarea specialiștilor din unitățile de profil în baza unor programe analitice complexe, întreaga activitate aflându-se sub coordonarea prodecanului facultății, prof. univ. dr. Gheorghe Pârvu. Mai mult decât atât, cadre didactice din facultate au efectuat deplasări în aceste unități, în scopul controlului studenților aflați în practică, discutând cu majoritatea colegilor din teren asupra rolului acestor activități în formarea profesională a absolvenților facultății noastre.

3. Există contracte de colaborare și parteneriat neprofit și nepatrimoniale cu toate unitățile unde se desfășoară activitățile de practică, iar pentru activitățile de practică specifică, acestea se desfășoară în baza aprobării Ministerului Agriculturii, Alimentației și Pădurilor, conform Ordinului 75/95, cu

aprobarea Directorului Agenției Naționale Sanitar-Veterinare. Le suntem recunoscători colegilor din M.A.A.P. și colegilor din unitățile agroindustriale cu care avem contracte de colaborare încheiate, pentru că au acceptat prezența studenților în aceste unități, înțelegând rolul important pe care-l au activitățile practice cât mai diversificate desfășurate în formarea medicilor veterinari.

4. Pe parcursul anilor s-a acumulat o experiență bogată în activitatea de desfășurare a practicii, instruirii aplicative. Lunar, aceste aspecte sunt discutate și făcute cunoscute în ședințele de catedră, iar biannual sunt analizate în ședințele de Consiliu al facultății. În aceste ședințe studenții contribuie la îmbunătățirea activității practice, prin observații pertinente, însușite de Consiliul facultății.

De asemenea, am inițiat în revista editată de studenții facultății, în sponsorizarea Firmei „Eucanuba”, pentru studenții facultății noastre, a unor rubrici care abordează instruirea practică a studenților, fie că este vorba de practica curentă, fie că este vorba de noutăți practice în profesie.

5. Disciplinele de specialitate reprezintă 68% din totalul disciplinelor prevăzute în planul de învățământ, restul fiind discipline complementare.

Facultatea de Sociologie-Psihologie

Conf.univ.dr. Florian TÂNĂSESCU,
prodecanul facultății

1. Cunoștințele generale și de specialitate dobândite la cursuri, seminarii și laboratoare de către studenți, oricât de substanțiale și sistematice sunt ele, fără un suport aplicativ, practic bine conceput și realizat, devin vulnerabile. Acest aspect are o relevanță deosebită pentru sociologie și psihologie, discipline al căror obiect de studiu îl constituie universul social și psihic uman, nu contemplativ, mediat sau ocazional, ci direct, permanent și asiduu, având un caracter pregnant aplicativ. De altfel, în prezent, nu se mai poate aprecia că în procesul învățării și cunoașterii, în general, prevalează cumulul de cunoștințe fără coroborarea lui cu sfera aplicativă sau experimentală. Practica studențească, în acest orizont de cunoaștere, este imaginată ca o modalitate efecace și indispensabilă verificării noțiunilor acumulate în procesul învățării, aplicării metodelor și tehnicilor de cercetare sociologice, utilizării experimentului în psihologie, precum și familiarizării studenților cu spații psiho-sociale în care se vor integra sau sunt în curs de integrare.

Practica este astfel concepută încât să aibă caracter formativ, în sensul configurării unui set cât mai cuprinzător de deprinderi și abilități ce sunt reclamate de viitoarele traectoiri profesionale ale absolvenților Facultății noastre. Astfel, având în vedere întregul ansamblu de așteptări și oportunități ale practicii studențești, aceasta este concepută pe două planuri distincte, dar complementare: practica de specialitate, care se desfășoară timp de două săptămâni după sesiunile din vara anilor I, II și III și practica pedagogică, care se organizează în două etape: în anul al III-lea (o săptămână, comasată, în semestrul al doilea, la școli din Capitală) și în anul al IV-lea (o săptămână, comasată, și primul semestru, la licee de referință din București).

2. Pentru a evita capcanele tendințelor rutiniere, aspirăm și ne străduim să dăm practicii de specialitate și pedagogice studențești un aspect de *continuum didactic*, în sensul de a crea preocupări și zone de aplicatii pe tot parcursul anului universitar. În acest sens, am apropiat și integrat grupuri de studenți în activitatea ISOP, unui studenți care au dovedit aptitudini în cercetare continuă și dincolo de perioadele de practică să participe la investigații efectuate la institute și instituții specializate din București, cercurile studențești care au funcționat și funcționează în cadrul Facultății, implică pe membrii lor în demersuri științifice, dezbaterile și demonstrațiile făcute de specialiști români sau străini, în calitate de invitați ai Universității sau Facultății noastre, deschid noi orizonturi ale cunoașterii și

consolidează noțiunile însușite. Acestei din urmă forme de informare, cu demonstrații practice, ne străduim să-i dăm un caracter de permanență, cum de altfel suntem foarte aproape de aplicarea, începând din acest an, a unei noi organizări a activităților desfășurate în modulul psiho-pedagogic, îndeosebi a relației cu școlile și liceele din București și provincie. Concomitent, cele mai reușite și semnificative sub raport științific sunt prezentate în emisiuni speciale ale postului de televiziune al Fundației *România de Măine* (tvRM), iar datele furnizate de către sondajele de opinie efectuate de către studenți în cadrul ISOP, sunt prelucrate, interpretate și comentate în revista Facultății și a ISOP „Analele Universității *Spiru Haret*. Seria Sociologie-Psihologie, precum și în *Opinia națională*.”

3. Avem convenții încheiate cu institute de cercetare științifică (Institutul de Psihologie și Institutul de Sociologie ale Academiei Române, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, aflat sub egida aceluiași for academic), școli și licee („I. Neculce”, „D. Bolintineanu”, Liceul Pedagogic ș.a. din Capitală), relații de colaborare cu alte institute de cercetare științifică, instituții medico-sanitare (spitale, policlinici, ambulatorii), precum și cu un număr de alte instituții din București și provincie. Avem solicitări să încheiem convenții pentru desfășurarea practicii studențești de specialitate la instituții de asistență socială pentru ocrotirea copiilor handicapați, bătrânilor etc.

4. Implicarea studenților în zona activităților cu pregnant caracter aplicativ nu este un obiectiv în sine, având numai aspectul exclusiv al unui demers didactic complementar. Acest tip de activitate implică deopotrivă exersarea mijloacelor și tehnicilor de cercetare și investigații concrete, fie individuale, fie de grup, și deopotrivă analizarea și interpretarea materialului empiric colectat. Mai mult, solicităm studenților noștri ca fiecare cercetare să fie urmată de valorificarea acesteia prin realizarea de studii, rapoarte de cercetare etc. Rezultatele obținute în urma practicii de specialitate pot fi comunicate la sesiunile științifice ale studenților și cadrelor didactice organizate la nivelul Facultății sau sunt dezbătute în cadrul cercurilor studențești. Cele mai reușite comunicări, dar și alte contribuții studențești sunt publicate în volume separate sau în revista Facultății noastre și Institutului de Sociologie și Opinie Publică al Fundației *România de Măine*.

5. Întregul set de discipline sociologice și psihologice (fundamentale, de specialitate și complementare) a fost și este astfel conceput, încât să se asigure volumul optim al cunoștințelor de specialitate, într-o viziune pluridisciplinară, cu accent asupra celor două discipline care dau profilul Facultății. Pregătirea studenților se realizează astfel încât

aceștia să fie apti să acopere, sub raport profesional, întreaga arie de disponibilități oferite de sociologie și psihologie, să poată tranzita dintr-o zonă în alta în relație de propriile opțiuni și de șansele ocupării unui post corespunzător pregătirii lor.

Facultatea de Marketing și Comerț Exterior

Conf.univ.dr. Manuela EPURE

1. Practica de specialitate ocupă un loc important în planul de învățământ al Facultății de Marketing și Comerț Exterior atât prin numărul de ore alocat anual, cât și prin conținutul tematic al acesteia.

Studenții din anii II și III – învățământ de zi și anii II, III și IV – învățământ cu frecvență redusă – își desfășoară orele de practică de specialitate în unități economice. Fiecare student trebuie să urmărească o serie de obiective, pe tot parcursul perioadei de practică și, la final, să se regăsească transpuse într-o lucrare practică.

Tematica a fost stabilită cu multă atenție, fiecare disciplină de specialitate regăsindu-se cu sarcini precise pentru studenți, dându-le astfel posibilitatea de a aplica toate acele cunoștințe teoretice însușite la orele de curs.

Studenții noștri beneficiază, încă din 1998, de o **bază de practică proprie**, datorită colaborării fructuoase cu SC ROMEXPO SA – principalul organizator de târguri și expoziții din România.

După încheierea perioadei de practică, toate deprinderile și noile cunoștințe, abilitățile de comunicare formate se regăsesc în proiectul de practică individual elaborat de studenți. Această lucrare permite evaluarea activității studentului din mai multe „unghiuri” și oferă cadrului didactic coordonator posibilitatea să îmbunătățească permanent tematica de practică, pentru a surprinde corespunzător toate coordonatele activității curente de marketing dintr-o companie.

2. Instruirea practică se realizează efectiv prin următoarele modalități:

- Participarea activă a studentului la acțiunile curente ale companiei unde-și desfășoară orele de practică (anchete de teren, consultanță pe perioada târgurilor, activitate de organizare a unei expoziții, advertising etc.).

- Activitatea de documentare directă în vederea realizării proiectului individual de practică (interviu cu personalul de specialitate din compania-gazdă, studierea unor rapoarte și documente emise de companie, alte activități).

- Practica studentului la activitățile instituiției de învățământ pe care o reprezintă în cadrul târgurilor și expozițiile la care Universitatea *Spiru Haret* participă ca expozant, cu stand propriu (activitate de operator de interviu pentru anchetele de teren, inițiate de Catedra de marketing, activitate în stand pentru prezentarea instrucției etc.);

Facultatea de Drept

Prof.univ.dr. Dorin CLOCOTICI,
decanul Facultății de Drept, Constanța

1. Practica de specialitate a studenților se organizează în două modalități, și anume: a) În ultimii ani de studii, anume în anul III, pentru disciplina Drept procesual penal și în anul IV pentru disciplina Drept procesual civil, în cadrul și cu ocazia orelor de seminar, fiecare student întocmește câte un dosar penal și, respectiv, civil.

Este vorba de un dosar penal în anul III și un dosar civil în anul IV, unde se punește de la acțiunea penală, respectiv de la acțiunea civilă, cu stări de fapt diferite pentru fiecare student, iar până la sfârșitul anului, studentul întocmește singur, dar sub controlul asistenților universitari toate actele de procedură specifice organelor de urmărire penală și, respectiv, instanțelor, inclusiv încheieri și hotărâri de fond, de apel și recurs, pe care le motivează, în fapt și în drept.

Este o modalitate deosebit de efecace pentru ca fiecare student să lucreze singur actre pe care le întocmesc, în mod obișnuit, procurorii, judecătorii și avocații. b) În luna aprilie a fiecărui an studenții sunt repartizați pentru practică la parchetele și instanțele din Constanța, alături de ei aflându-se în tot timpul practicii atât asistenții, cât și câte un judecător ori procuror care au și calitatea de cadru didactic la universitatea noastră.

2. Avem deja o experiență de doi ani în organizarea și desfășurarea cercului numit *Procese simulate*.

Studenții participă la aceste procese în roluri diferite, anume, de părți ori de procurori, judecători sau avocați, aceste roluri fiind mereu schimbate pentru ca fiecare student să aibă posibilitatea de a acționa în toate pozițiile juridice menționate.

În același timp, există deja o experiență de doi ani în activitatea cercului științific numit *Probațiune judiciară*.

Sub îndrumarea unui conferențiar, studenții se deplasează săptămânal la Penitenciarul Poarta Albă, studiază dosarele diferitelor categorii de deținuți, au discuții individuale cu aceștia și, totodată, participă la ședințele comisiei de propuneri pentru liberare condiționată, dar și la diversele activități instructiv-educative organizate de conducerea penitenciarului.

- Activitate de advertising direct în favoarea universității, prin distribuirea unor pliante, a revistei *Opinia națională* etc.

Începând cu anul universitar 2000-2001, **s-a extins formarea practică a studenților și în afara granițelor țării**, prin accesul la fondurile programului educațional comunitar „Leonardo da Vinci”. Astfel, 8 dintre cei mai buni studenți ai facultății noastre au beneficiat de **stagii de instruire practică de 3 luni, în companii britanice**, având astfel șansa de a se confrunta cu mediul de muncă occidental, de a-și verifica cunoștințele și de a-și însuși altele noi. Accesul la aceste programe sperăm să fie pe termen nelimitat, astfel încât și alți studenți să poată beneficia de o calitate de instruire practică.

3. Până în prezent, timp de 4 ani, am avut încheiate convenții anuale de practică cu SC ROMEXPO SA și tot cu același partener am încheiat și contracte de cercetare, în cadrul cărora au participat atât cadrele didactice, cât și o parte a studenților. Deoarece colaborarea a decurs foarte bine, de curând s-a semnat convenția pentru anul calendaristic 2002, partenerul nostru exprimându-și disponibilitatea de a continua colaborarea și, totodată, opinia sa favorabilă față de prestația noastră.

4. În toți acești ani, experiența acumulată a fost foarte bogată, pornind de la identificarea de noi metode de îmbunătățire a comunicării studenților într-un mediu de afaceri, și continuând cu însușirea unor metode moderne de lucru, unor tehnici specifice de marketing.

Fiecare activitate practică a adus un plus de experiență atât pentru studenți, cât și pentru cadrele didactice care au reușit astfel să mențină contactul permanent cu relațiile din întreprinderi. Ceea ce trebuie reținut este tocmai faptul că ne propunem să pregătim tineri economiști care să poată să se integreze în muncă cât mai rapid după absolvire, iar această integrare să fie dublată de o calitate deosebită a prestației lor ca specialiști.

5. Practica de specialitate a fost concepută ca o activitate cu pronunțat caracter interdisciplinar, studenții noștri fiind puși în situația de a valorifica cunoștințele dobândite la statistica economică, marketing, merceologie, informatică și nu numai, fiecare disciplină din planul de învățământ regăsindu-se cu obiective specifice, bine conturate, în tematica de practică.

În sfârșit, a fost încheiat un protocol cu Tribunalul Constanța, pe lângă care funcționează un departament de probațiune.

În acest an universitar și-a început activitatea, un cerc științific axat pe problematica drogurilor, sub conducerea unui lector universitar, realizând activități teoretice, dar și practice la Spitalul de psihiatrie și laboratorul de specialitate de la Poliția Județeană Constanța și Inspectoratul General al Poliției București.

Toate aceste modalități sunt examinate și teoretic sub îndrumarea cadrelor didactice, întocmindu-se în acest sens și rapoarte.

3. Există parteneriate cu instanțele și parchetele din Constanța, cu Penitenciarul Poarta Albă, Inspectoratul Județean de Poliție, Camera de Comerț, Industrie și Navigație Constanța.

4. A rezultat că activitățile practice duc la o mai bună înțelegere a noțiunilor teoretice predate la orele de curs.

Ne-am propus să dezvoltăm în continuare cercurile de studii pe diverse probleme. Astfel, în viitorul apropiat vom stabili parteneriate cu autoritățile administrației publice locale, dar și cu agenții economici, unde studenții să realizeze activități practice și, eventual, în viitor să fie încadrați ca specialiști la unitățile de practică menționate.

5. Ne-am propus ca acțiunile interdisciplinare să le realizăm în colaborare cu autoritățile publice menționate mai sus, cu alte instituții de învățământ superior și atunci când acreditarea facultății va deveni o realitate, sigur, ne vom integra în programele europene.

În prezent, ne preocupăm și de pregătirea unor absolvenți în specializările care sunt necesare zonei maritime și pentru aceasta s-au inițiat cursuri speciale de comerț maritim, protecția mediului ambiant maritim, probleme de drept vamal și altele. Vom încerca să stabilim relații de parteneriat în acest scop și cu Zona Economică Liberă Constanța.

Pagină realizată de Adela DEAC

Oră de practică la Facultatea de Medicină Veterinară

În numărul următor al revistei, vom continua publicarea răspunsurilor primite la redacție

De ani de zile asistăm la o degradare teribilă a unui domeniu de interes național, cum este considerat a fi cel al cercetării-dezvoltării și, implicit, al statutului socio-profesional al acesteia. Așteptată cu optimism de sutele de cercetători, proiectanți, laboranți care făceau eforturi disperate pentru supraviețuire, reforma a fost, de cele mai multe ori, sinonimă cu reducerea de personal sau cu desființarea peste noapte a unor unități de cercetare-dezvoltare, din cauza micșorării, an de an, a fondurilor alocate de la buget.

Ideea de privatizare a unităților de cercetare-dezvoltare a fost înțeleasă într-un mod de-a dreptul eronat, statul vânzând în realitate aceste unități sub formă de societăți comerciale. Noii proprietari au vândut, la rândul lor, pe sume de până la 50 de ori mai mari, clădiri și terenuri din patrimoniul respectivelor unități, schimbând sau suprimând profilul lor de activitate științifică. În aceste condiții, nimeni nu s-a sesizat că se vinde un institut, luându-se în calcul doar valoarea de contabilitate, fără să-i pese cuiva că această conține un inegalabil capital uman de specialitate și o zestre științifică de interes național.

Paradoxal, în decursul anilor, cercetarea-dezvoltarea n-a dus lipsă de strategii de privatizare, de restructurare, beneficiind de mai multe programe care-și propuneau

obiective dintre cele mai generoase, așa cum a fost strategia națională de privatizare pentru anul 1998, care prevedea politicile de privatizare, chiar și în domeniul cercetării științifice și tehnologice. Dar fără a fi finanțate, fără a se elabora normele metodologice de aplicare a unor prevederi, între care garantarea păstrării și dezvoltării obiectului de activitate din acest domeniu, păstrarea personalului încadrat pe funcții de specialitate pentru o perioadă de minimum 5 ani de la data privatizării, protecția mărcilor de fabrică etc., multe din aceste strategii și programe au rămas simple intenții, de la un an la altul socotindu-se a fi depășite.

Consecințele unei asemenea stări anormale, umilitoare a cercetării-dezvoltării au fost și ele dintre cele mai nefaste. Mirajul migrării descalificante a specialiștilor de mare valoare, formați în sistemul național de educație și cercetare, în alte sectoare de activitate din țară și, cel mai adesea, în străinătate a marcat puternic starea cercetării-dezvoltării, punând sub

semnul întrebării eficiența managementului reformei, restructurării acestui domeniu, care, de altfel, a lipsit cu desăvârșire în ultimii ani în România. Aceste pierderi mari au fost posibile și datorită faptului că, în domeniul cercetării dezvoltării, nu a existat un cadru legislativ de reglementare, clar, unitar și coerent.

Programul de guvernare pe perioada 2001-2004 încearcă să reabiliteze locul și rolul cercetării-dezvoltării în ansamblul vieții economico-sociale, în creșterea economică durabilă, să valorifice potențialul românesc de cercetare, limitând pericolul disipării lui în alte sectoare de activitate sau în afara țării.

Primul pas în această direcție constă în adoptarea statutului personalului care lucrează în domeniul cercetării-dezvoltării, printr-o lege mult așteptată, care va reglementa rolul, competențele, responsabilitățile, drepturile și obligațiile specifice de încadrare și promovare a cercetărilor.

Se urmărește alinierea obiectivelor interne la cele ale Uniunii Europene, prioritatea fiind calitatea cercetărilor, dezvoltarea acestui potențial printr-un sprijin important în sensul instruirii și mobilității cercetătorilor și prin îmbunătățirea accesului la infrastructurile de cercetare. În acest fel, se statuează misiunea de interes național a specialiștilor din sistemul național de cercetare și principiile care stau la baza activității lor. Sunt reglementate categorii de personal implicat în activitatea de cercetare-dezvoltare, funcțiile și gradele științifice, unele dintre acestea regăsindu-se în alte sectoare de activitate. În scopul asigurării obiectivității și tratării unitare a personalului de cercetare-dezvoltare, au fost incluse reguli care se vor respecta în procesul de acordare a gradelor profesionale științifice și de încadrare pe funcții.

Ca *element de noutate* față de situația actuală, acordarea gradelor profesionale științifice se certifică de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor și Diplomelor, care

este un organism consultativ al autorităților de stat pentru cercetare.

Pentru asigurarea continuității și recunoașterea activității anterioare, legea prevede echivalarea gradelor științifice dobândite cu cele stabilite în prevederile sale. De asemenea, pentru *asigurarea mobilității specialiștilor în mediul universitar și în cel științific, precum și între activitățile de cercetare fundamentală și aplicativă*, se prevede echivalarea funcțiilor din cercetare cu cele din învățământ, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

Drepturile și obligațiile personalului de cercetare-dezvoltare urmăresc să asigure motivarea salariaților, îmbunătățirea accesului la informații, intensificarea relațiilor între unitățile de cercetare, mobilitatea specialiștilor din cercetare, protecția patrimoniului științific național, eliminarea constrângerilor în activitatea acestora, simultan cu promovarea eticii profesionale.

În context sunt prevăzute elemente stimulative, precum: recunoașterea poziției

în societate; un nivel al salarizării în concordanță cu specificul, complexitatea și importanța activității; perspective de dezvoltare și stabilitate pentru lucrătorii din domeniu. Se speră aceste elemente stimulative să contribuie la mai buna valorificare a resurselor umane calificate și la diminuarea migrării acestora spre alte sectoare de activitate sau în străinătate. De asemenea, se prevede *posibilitatea personalului atestat științific de a exercita cumulativ activități în cercetare-dezvoltare, învățământ și/sau producție*, de a beneficia de rezervarea postului la gradul științific dobândit, în cazurile prevăzute și pentru sistemul de învățământ. În acest fel, se va crea *baza legală prin care guvernul susține elitele*, stimulează formarea, dezvoltarea și motivarea resurselor umane pentru asigurarea competenței naționale în cercetare-dezvoltare în cadrul Comunității Europene.

De fapt, statutul personalului de cercetare-dezvoltare va asigura baza de recunoaștere și racordare a sistemului național de cercetare la sistemele științei și tehnicii europene și internaționale.

Un motiv în plus de a crede că, în sfârșit, cercetarea-dezvoltarea va ieși din marasm, beneficiind de statutul pe care-l merită o prioritate națională.

Adela DEAC

Programul

Televiziunii *România de Mâine* (tvRM)

Luni 25 martie 2002
6:00 Matinal
- Informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri și muzică
10:00 Drept civil (12)
11:00 Bazele contabilității (21)
11:30 Psihologia educației (13)
12:00 Lingvistică generală (5)
12:45 Economie politică (21)
13:30 Metode și tehnici de cercetare în sociologie (5)
14:00 Știri
14:15 Drept internațional public (11)
15:30 Istorie și civilizație franceză (5)
16:20 Maestrii artei și culturii românești: Ilinca Tomoroveanu și Tr. Stănescu
18:00 Orizonturi economice. Tranziția - mai grea decât un război; România 1990-2000. Emisiune de Eugen Ghiorghiță
19:05 Arta fotografică. Documentar
19:30 Lecția de engleză – Not yet but soon (3). Emisiune de Doru Enache
20:00 Melodii populare românești
20:30 Actualități
21:15 Sportul la momentul adevărului. Talk-show realizat de Mugur Popovici (în direct)
22:45 Ora de română (r)
23:20 Moment Caragiale la UNITER (r)
00:40 Program muzical nocturn

Marti 26 martie 2002
6:00 Matinal
- Informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri și muzică
10:00 Drept roman (27)
10:25 Istoria economică a României (9)
11:00 Pedagogie generală (2)
11:30 Anatomie funcțională (5)
11:55 Economie politică (22)
12:40 Teoria comunicării (5)
14:00 Știri
14:15 Drept penal - partea specială (13)
15:30 Metode și tehnici de cercetare în sociologie (6)
16:00 Club internațional. Ucraina (r)
18:00 Bretagne. Documentar
19:00 Litera și spiritul legii: Daune morale ... imorale (r)
20:00 Diplomatie și diplomați: Diplomazia și actorii de pe scena lumii. Emisiune de Constantin Vlad
20:30 Actualități
21:15 Regii ritmului din Manhattan
21:45 Lumea sporturilor (r)
22:45 Filosofie și cultură. Umanism și iluminism în filosofia românească (r)
23:40 Program muzical nocturn

Miercuri 27 martie 2002
6:00 Matinal
- Informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri și muzică
10:00 Teoria generală a dreptului. Sinteză (1)
11:20 Pedagogie generală (3)
11:50 Lingvistică generală (7)
12:45 Birotică (7)
13:10 Istoria economică a României (10)
14:00 Știri
14:15 Drept comercial (2)
14:40 Istoria literaturii române (4)
15:15 Geografie economică mondială (4)
15:55 Psihologia educației (14)
16:45 În slujba adevărului: Cercetarea la fața locului și reconstituirea (r)
18:00 Orizonturi economice. Probleme actuale ale comerțului exterior românesc (în direct). Emisiune de Constantin Mecu
19:00 Provence. Documentar
19:50 Step – spectacol școală
20:30 Actualități
21:15 Orașe românești: Târgoviște – documentar. Coproducție tvRM-TVRI (r)
21:45 Lumea sporturilor (r)
22:45 Program muzical nocturn

Joi 28 martie 2002
6:00 Matinal
- Informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri și muzică
10:00 Drept penal – partea specială (14)
11:10 Limba latină (9)
11:40 Geografie economică mondială (5)
12:40 Istorie și civilizație franceză (6)
13:30 Etnografie și folclor (1)
14:00 Știri
14:15 Drept civil an II
15:30 Limba franceză
16:10 Bazele contabilității (22)
16:40 Teoria comunicării (6)
17:35 Istoria literaturii române (5)
18:10 Melodii populare românești
18:35 Multiculturalism. Documentar
19:00 Sănătate pentru toți: Despre stress. Emisiune de Eugenia Grosu Popescu
19:30 Societatea românească – încotro? Trecerea de la sat la oraș – cercetare sociologică. Emisiune de Nicolae Radu
20:00 Cântecele Oltlui
20:30 Actualități
21:15 Sportul la momentul adevărului. SOS sportul la copii și juniori (r)
22:30 Orizonturi economice. Tranziția – mai grea decât un război; România 1990-2000 (r)
23:30 Universitaria. Comunicarea – un concept pentru secolul XXI (r)
24:00 Program muzical nocturn

Vineri 29 martie 2002
6:00 Matinal
- Informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri și muzică
10:00 Teoria generală a dreptului. Sinteze (2)
11:30 Statistică economică (13)
11:50 Birotică (8)
12:20 Pedagogie generală (4)
12:55 Geografia economică mondială (6)
14:00 Știri
14:15 Drept internațional public (12)
15:15 Limba latină (10)
16:00 Muzica pentru toți. Portret de interpret: Polina Manoilă (r)
17:00 Lumea sporturilor. Șahul de la A la Z – emisiune de Elisabeta Polihroniade. Realizator Eugen Răducănescu
18:00 Dicționar economic: Impozitul pe venitul global (3). Emisiune de Eugen Ghiorghiță
18:30 Dialog juridic. Consultații juridice cu prof.univ.dr. Corneliu Turianu
19:00 <i>Lumea în clipa 2000</i> : Pe lângă istorie (2) – talk-show de Marian Oprea
20:00 Din folclorul românesc
20:30 Actualități
21:15 Cântece de petrecere
21:45 Societatea românească – încotro? (r)
22:15 Orizonturi economice. Probleme actuale ale comerțului exterior românesc (r)
23:15 Program muzical nocturn

Sâmbătă 30 martie 2002
6:00 Matinal
- Informații utile, sfatul medicului, gimnastică, interviuri și muzică
9:00 Ora de română. Emisiune de Valeriu Marinescu
9:30 Universitaria. Rolul universității moderne. Emisiune de Sultana Craia
10:00 Atelier studențesc. Studenția profesorilor noștri – convorbire cu prof. univ. dr. Valeriu Răpeanu (2)
10:30 Dicționar economic. Impozitul pe venitul global (3) (r)
11:00 Lecția de engleză – Not yet but soon (3) (r)
11:30 Puncte cardinale – talk-show. Emisiune de Constantin Vlad și Nicolae Mardari
12:30 Ora de muzică. În vizită la Liceul de muzică „Dinu Lipatti” (5). Realizator: Dumitru Cucu
13:30 Litera și spiritul legii: Talk-show de Corneliu Turianu
14:30 Idei în contemporaneitate. Conceptul de libertate. Emisiune de prof. univ. dr. Ioan Roșca
15:30 Concert de orgă
16:00 În slujba adevărului. Administrația locală. Talk-show de Petre Buneici
17:00 Lumea sporturilor. Glorii ale sportului românesc: Corneliu Ion, campion olimpic la tir. Info-sport. Emisiune de Septimiu Todea și Eugen Răducănescu
18:00 Muzica pentru toți. Portret de interpret: Alexandru Arșinel. Emisiune de Carmen Stoianov
19:00 Mark Twain. Documentar
19:30 Jazz în stradă
20:30 Actualități
21:00 În atelierul de creație. Scriitorul Ion Brad. Emisiune de Ion Dodu Bălan
22:20 Diplomatie și diplomați: Diplomazia și actorii de pe scena lumii (r)
22:50 Program muzical nocturn

Duminică 31 martie 2002
6:00 Matinal
- Informații utile, sfatul medicului, gimnastică, interviuri și muzică
8:00 Sănătate pentru toți. Despre stress. (r)
8:30 Cultura Sanxingdui. Documentar
9:00 Dialog juridic (r)
9:30 Repere spirituale. Emisiune de Mihail Diaconescu
10:20 Patrimoniul cultural al umanității – Salamanca. Documentar
11:25 Magazin cultural britanic. Documentar
11:50 Virtuozii ai muzicii populare
12:00 <i>Lumea în clipa 2000</i> : Pe lângă istorie (2) (r)
13:00 Cafè concert cu Nicolae Banciu la orgă. Emisiune de Dumitru Cucu
13:30 Club internațional: Chile. Emisiune de Ioana Nitobe

15:30 Satul românesc. Documentar
16:00 Videoclipuri muzicale: Florent Pagny
17:00 Lumea sporturilor. Școala campionilor: Clubul sportiv „Olimpia” București. Info-sport. Realizator: Septimiu Todea și Eugen Răducănescu
18:00 Maestrii artei și culturii românești: actorul Mihai Mălaimare. Emisiune de Carmen Stoianov și Valeriu Răpeanu
20:30 Actualități
21:00 Atelier studențesc. Întâlnire colegială cu studenți ai Universității Naționale de Artă Teatrală și Cinematografică. Emisiune de Daniel Paraschiv
21:50 Puncte cardinale (r)
22:50 Ora de muzică. În vizită la Liceul de muzică „Dinu Lipatti” (5) (r)
23:50 Program muzical nocturn

La tvRM

Orizonturi economice

Stimați cititori. În această săptămână vă dăm întâlnire la orele 18,00 pentru a urmări o tematică care vă interesează în ciclul de emisiuni „Orizonturi economice”

Luni, 25 martie orele 18,00: **Orizonturi economice.** Tranziția mai grea decât un război. Invitat: prof. univ. dr. Nicolae Belli. Realizatori: lector univ. dr. Eugen Ghiorghiță și prof. univ. dr. Victor Axenciuc

Miercuri, 27 martie orele 18,00: **Orizonturi economice.** Probleme actuale ale comerțului exterior. Realizator: prof. univ. dr. Constantin Mecu

Vineri, 29 martie orele 18,00: **Dicționar economic.** Impozitul pe venitul global (III). Invitat: prof. univ. dr. Marin Dumitru Realizator: lector univ. dr. Eugen Ghiorghiță

Așteptăm și în această săptămână sugestiile dv. la telefon 334.99.93 fax 334.49.50. Scrieți-ne pe adresa: Televiziunea *România de Mâine*, Departamentul Economic – Șoseaua Berceni nr. 24, Sector 4, București.

Opinia națională

Telefoane:
410.39.11 și
410.39.13,
interioare:
117, 122
Fax:
411.33.84

REVISTA OPINIA NAȚIONALĂ ESTE EDITATĂ DE FUNDATIA ROMÂNIA DE MÂINE.

Instituție social - umanistă de cultură, știință și învățământ
Revista se poate procura prin abonament de la toate oficiile poștale din țară. În Catalogul RODIPET, revista se regăsește la poziția 2.256.
Solicitări de abonamente se pot adresa redacției, cu plata prin mandat poștal sau dispoziție de plată pe adresa: *Opinia națională*, Splaiul Independenței nr. 313, Sectorul6, București, Cont 2511.1-23.1/rol - B.C.R. – Sucursala Unirea.

ISSN 1221-4019

Machetarea computerizată și tiparul executate de
LABORATORUL DE TEHNOREDACTARE ȘI TIPOGRAFIA
FUNDATIEI ROMÂNIA DE MÂINE

Publicația **OPINIA NAȚIONALĂ** este înregistrată la Oficiul de Stat pentru Inventii și Mărci la nr. 24.000/7.090.672 din 3 septembrie 1997.

Pentru practica studenților de la Facultatea de Geografie

Un laborator cât e țara de mare

Pentru aprofundarea cunoștințelor dobândite în sălile de curs și a metodelor specifice cercetării geografice deprinse în laboratoare, în fiecare an, studenții Facultății de Geografie participă la activități practice în teren. Conform planului de învățământ, fiecare an de studiu se încheie cu o aplicație complexă pentru disciplinele fundamentale, cu obiective operaționale specifice și într-o zonă adecvată.

Studenții anului I au baza de practică la Bușteni, unde aprofundează cunoștințele de geologie (recunoașterea tipurilor de roci și a structurii geologice și colectarea de eșantioane de roci), hidrologie (cercetarea și cartarea morfologiei albiei, determinarea debitului și vitezei apei), meteorologie (prezentarea stațiilor meteorologice Omu și Cota 1500, măsurători instrumentale și directe de temperatură, umezeală relativă, viteză vântului), topografie (orientarea, identificarea și localizarea în teren cu ajutorul hărții, busolei și GPS, deplasare după azimut dat) și geografie globală (efectuarea de schițe panoramice și profile geografice complexe).

Pentru studenții din anul II practica are un caracter complex, reflectat de structura pe discipline și zonele de desfășurare (Valea Cernei, Defileul Dunării – cazare la Orșova, Podișul Mehedinți – camparea se face în corturi puse la dispoziție de facultate). Astfel, la disciplina geomorfologie generală s-au prezentat și analizat elementele de relief întâlnite (versanți, interfluvii, suprafețe de nivelare, terase, lunci etc.), insistând asupra proceselor actuale. La geografia populației și așezărilor umane se analizează structura demografică și tipurile de așezări, se vizitează diferite obiective economice și culturale (orașele Orșova și Drobeta-Turnu Severin, Hidrocentră și Muzeul Porțile de Fier, localități reprezentative pentru tradițiile culturale locale

etc.). La disciplina biogeografie se prezintă vegetația specifică acestei regiuni și impactul asupra ecosistemelor pe care l-a avut construirea barajului de la Porțile de Fier și prezentarea rezervațiilor naturale din zonă.

Aplicația anului III are caracter itinerant, desfășurându-se pe trasee ce urmăresc fixarea cunoștințelor de geografie regională a României – Depresiunea Transilvaniei, Carpații Meridionali, Culoarul Mureșului, Munții Apuseni. Se vizitează obiective de interes pentru geografia fizică, umană, economică și a mediului, localitățile Alba Iulia (cetatea), Blaj (Câmpia Libertății, monumente istorice), Copșa Mică (obiective industriale, funcționale și dezafectate, impactul asupra populației și mediului), Ocna Sibiului (exploatarea de sare, amenajări balneare), Sibiu (vizitarea centrului vechi), Păltiniș (amenajările turistice), Râpa Roșie, Peștera Urșilor, Salina de la Turda etc.

În afara acestor aplicații practice de teren de la sfârșitul anilor de studiu, sunt organizate practici de specialitate de scurtă durată (1 – 2 zile la sfârșit de săptămână) la: Slănic Prahova, Munții Măcin, Berca – Arbănași (Vulcanii Noroioși), Tușnad – Lacul Sfânta Ana, Munții Iezer-Păpușa, Piatra Craiului, Piatra Mare etc.

Pentru viitor se urmărește lărgirea și diversificarea zonelor pentru desfășurarea aplicațiilor practice de teren (Retezat, Delta și Lunca Dunării, Călimani etc.) prin atragerea studenților în activități de cercetare ale Facultății de Geografie.

Sorin BĂNICĂ,
Gheorghe HERIȘEANU,
Florin VARTOLOMEI,
Cezar GHERASIM,
asistenți universitari la Facultatea de Geografie,
autorii imaginilor prezentate în această pagină

La grabenul Cernei, studenții din anul II primesc explicații de la conf.univ.dr. Ioan POVARĂ, decanul Facultății de Geografie

La Stația meteorologică Vârful Omu (anul I)

Anul II, pe Ciomatul Mare

În drum spre Delta Dunării

Anul II studiind vegetația de tip mediteranean. (Ciucarul Mare - Defileul Dunării)

În drum spre lacul glaciar Iezer din Munții Iezer

La cabana Babele-Bucegi (anul I)

Anul I, la Sfînxul din Bucegi

Depozite de versant. (Dealul Moșului - Orșova)

Studenți din anul I studiind relieful granitic din Munții Măcinului

În rezervația geologică Detunata din Munții Apuseni (an III)